Incipit prologus in libru[m] b[ea]ti
Augustini de cognicioe ve[re] vite

Sapientia dei q[ue]
os muti aperuit
et indibili aiali
hūana verba for
mare tribuit. me
q[uoque] nō solū sermonē s[ed] etiā sciencia
impitū ad fandū ipellit. atq[ue] p[ro]
se ac de se intellcia alijs p[ro]p[ri]e ino
tescē copellit Hui[us] ergo instinc
tu ad vtilitatē vt spero pluri
morū iterū mitto me corrodē
dū dentib[us] inuidorū et forsitan
cofouendū cordib[us] dilector[um] Cū
xp[istu]s veritas et vita dicat Hec
ē vita eterna vt cognoscat te
solū verū deū · cōstat p[er]fecto ad
hoc rōnalē creaturā solū fac
tā vt factorē suū verū deū i[n]
telligat / intelligēdo diligat
diligendo in eo qui eterna vita
ē eternaliter b[ea]te viuat Dun
nitatis ergo coꝛcnciā rōnabilit[er]
inuestigare ē ad eternā vitam
festinare Hanc vero neglige
do ignorare ē vtiq[ue] ad morte
ineffectē p[er]perare Quia ni
miru ignorās ignorabit[ur] dum
q[ue] a b[ea]tā vita sequestrabit[ur].
Quobrem cū de hac p[re]clara
materia plurimi scōrū p[at]rum
multa gloriosa [et] cōscripserīt ·
ipsā tamen simplicioribus obscu
riorē quodāmō reddiderīt lib[et]
me per hec codensa s[ed] quidā se
mitā stilo coplanare · q[ua]m in firmis
intellectib[us] relicto deuius de
uio per planū veritatis li
ceat libere ambulare Sed
hic quilibet inuidus nebulosa
facie forsitan occurrerit · et
virus diu sublīndo corde co
tectū in me acerbit[er] euomit
Quid tu inquiēs temptas lig
na siluis īportare · ac redū
dāti mari vndā instillare?
Hui[us] tam mordacis mordacē
dentē hec petra retudat · et
venenū maliciosa euomitū
in viscera ip[s]i[us] denuo torquē
do infundat Inuidia diabo
li mors intrauit ī orbē ter
rarū · Imitat[ur] illū qui sunt
ex parte eius O inuide infelix
qui aliena felicitate torque
ris / alieno dāpno depasceris
Ipsis rebus probas ex p[ar]te dy
aboli te ē qui inuides alijs
q[uo]d ignoras facere · Ac mich[i]
ob p[ro]priū laborē collatū egris
suspirijs ingemiscas · q[uo]d tibi
ob desidiā ymo ob inuidiam
denegatū cognoscis Age mi
ser pocius letiferū virus quo
turges euome / salubre dilec
tionis antidotū excipe Sin
at p[ar]ti p[at]ris tui nigro felle
tabescas facto · ego aūt cū
inuidia tabescēte iter nō ha
beo Egregiā igit[ur] scriptura
rū siluā alacriter ingrediens
nō in eā vt tu venenata lig
na asseris · ligna deferens ·

sz paradisu vite lignu iusticia
esurientib' de ea efferre cona
bar et dulce vite haustu
vitā sicientib' de pelago scrip
ture haurire nō morabor
Omnes ergo fideles ad lignū
fonteq3 vite currant cu
ius gustu ieternu bte vi
uant. libellus autē cogni
cio vite nome sortiatur
dum i eo vera vita tar
dioribus itellectu cognos
cibilis reddi videat Fratres
Gracias deo persoluim'
cui dono aperte i dubijs
rebus certificare possum'
Cum qde ergo nos i hoc ipm
videas cōfluxisse. ne ad
patriam tendentes i via las
sabūdi deficiam' pastu po
tuq3 vite vt soles refice et
tēp' irremediabili cursu
labile nexili questionu fi
gens fac stabile ne sua
volubilitas nos oriantes
iuoluat sz tua affabilitas
in diuinis laborātes ad
semper manes cum sustollat

Incipit liber beati Augustini de cognicione vere vite

Fructū ligni vite
fres karmi i ramis
crucis pendulu
meū alacres adite. fon
teq3 vite q vita pre q̄si
de loco voluptatis manā
tem padisu etiam vide
licet ortū deliciarū irrigāte v
niuersos haurite Cui' sapor
si palatū cordis vri idulcora
uerit testor vobis q2 vos cū
eo permāsuros torrēte volup
tatis sue qnq3 saciabit Fres
Cū carnalia sapientes spūa
lia cogitare nequeam' regnū
celorū regionē latissima om
opulencia affluentissima i q
celeste ihrlm pclarā vrbē me
ritis atq3 opib' idita et i hac
deū q̄si glōsū regē agelos vel mi
lites vario cultu cōspicuos me
te formam'. Ideo possimus
vt racione indagante argumē
tis qq3 obstancias opprimas.
veritatē q̄si i tenebris lata
tē ad lucē nobis perducas.
ac deū ad quē videdū nos
asscis factos. quodāmo vi
sibilē an oculos cordis nri cō
stitues Magist Cū de' oipotēs
solus imortal. solus iuisibil'
solus icōphēsibil' lucē habitat
iaccessibilē. ego aūt tenebris
viaor obsit' tetrā caligine in
habitē. luci virtute iaddibile.
qliter ieffabile lumē scās alio
rū ocul' īferre potero. q cecu
ciente cordis oculo splēdo
rē tāte maiestatis reuerbera
tus nullo mō ituerī pualeo.
Fres Tamē mtere p posse in
illā rapi qtenꝰ deiecta caligi
ne meāris ab illa illuiari.
nos q3 per te illustrari sicut

sepe videmus valles a montibus
iubare solis irradiari Magister
Conabor pro viribus vobis oran
tibus ac loyca preeunte argume
tis comitatibus. sequi veritatem vs
que in ipsius inaccessibilis lucis la
tibulum fugientem. ipsaque concedente
et producta ea nobis indagati
bus se ostendente fratres. Nos
tra quidem non deerit oracio tamen sit
tibi prima dux veritatis racio
Magnopere quidem a te audire
desideramus qualiter in oracionibus de deo
cogitare debemus. ne forte fir
ma mens sibi pulchrum hominem
ymaginetur et hoc simulachrum
pro vero deo decepta veneretur
Magister Fateor magnitudine
altitudinis suscepti negocii vir
tute succumbo. quia quod utrumque
mente concipio vix verbis ex
plicare sufficio. Excedit enim
longe omne preclarum summorum phi
losophorum ingenium quod sublimi
tas huius rei que tractatur exsu
perat omnem intellectum Quanto
quippe magis omnem creaturam
transgressus conor eam diligenti
intuitu contemplari. tanto magis
sentio eam ab aspectu intellectus
mei elongari. Operam tamen dabo
inquisicio in vestre pro modulo
meo satisfacere prout ipse deus quem agi
mus dignabitur noticiam sui desi
deranti anime innotescere. nos at
ubi vires pgde tante eminencie
presse succubit. oportet fragi
litati ignoscere fratres. Nos

quanto diligencius huius rei
perpendimus amplitudinem. tanto
ardencius optamus eam nobis
utcumque fieri cognossibilem. et
eius qualitercumque modo intueri pul
chritudinem. et ideo libenter animo
ignoscimus tibi. si ea que verbis
non vales saltem nutibus explices.
Magister Sciendum igitur deum nullis
verbis proprie exprimi. nulla
posse cogitacione comprehendi.
Quomodo enim immensus et in
comprehensibilis predicaretur si
humane locucioni vel me
ditacioni includeretur. Ut autem
pateat quod sit admirabilis cunctis
bus linguis sit meditabilis
omnibus cordibus incogitabilis dya
lectica ait differendi potens
potenter queque dubia diffini
ens cuncta scriptum cunctis
et cunctos et eius racionem
bus cuncta humana sapienci
am admitrilas. cum divinita
te intendit. tante maiestatis
luce repercussa. pavidum corpus
tremefacta reflectit atque in
abdita humane sapiencie
fugiens delitescat. dissolutis
que silogismorum nexibus stulta
obmutescat. Respice nomine et
verbo cuncta exprimuntur. que
sub decem predicamentis huma
no corde concipiuntur. Sed quod ex
nullum proprie deo conveniat ma
nifeste racio comprobat. Na
si dixerimus quod deus substancia sit que
omnibus subsistere tribuit. et

per quā oēs res ēē habet
mox vn̄salia et idiuidua
de qb' sba pdicat gn̄a et
spēs in qb' versat· silr et
noue accidencia que ei ne
cessario iheret aio occurrunt
que cuncta liquet qz imme
in deū cōcurrut· Si pdicet
m' qz de ipā magnitudo
exstat· q oiā et mesura et
nūo et podere disponit· pti
nus puitas huic quātitati
se opponit· et sua exiguitate
qd ē sup oiā maximū 9mi
nuit· Que si ipaz bonitate
vel sumū bonū noiem'· q
cuncta valde bona fecerit·
stati malū huic q̄litati 9t
riū obuiat et tāto bono se op
ponere nō trepidat· Qz si
creator vel deus predicatur
pdicet qz vtrūqz ad aliquid
scilicet ad mūdū refert· con
festim relacio apponit ante
mūdi istitucione cū hoc vo
cabulo caruisse· et hoc relati
uū ex mūdi creacōe ei acci
disse· Qd icouenies ē de deo
cogitare· cū rō astruat nich
il deo accidētale· sz totū qd
de eo pdicat ei ēē essēciale·
Porro si vbiqz tot' dicat et
cuncta simul loca iplere asse
rat· mox local' clamdestine
irrepes· illū loco iclud' qui
cuncta pugillo coclud' Si at
sempitn' pdicet· et cuncta tpa

dispone affirmet· cōtinuo
pterito pn̄s futurū pn̄ti suc
cedere festinat et uanū atqz
fine eternitati asscribē non
formidat· Si at dicat qz oiā
possideat· et amict' luce sic
vestimēto refulgeat· stati hic
cogitacio cū habitu pauci
dū amictu lucis vel possione
rerū ab eo sepat· Qz si sp ad
ēē pn̄s pdicat· cōfesti situs
stādi vel sedēdi ymaginat·
Si at vniuersa regē referat
tūc act' laboris eterna reqe
anullare conat· Porro si
affirmet' paciēs mala nō
sufferens· illico passio se igerit
et ipassibile pati cōtēdit· hijs
ergo dece cuncta locucio hūa
na icludit· et ab hijs oib'
pprietas sūme ēēcie cū deti
rone penit' excludit· Cūcta
eternū q vel opposicione vel
cōtrarieta· vel acns susapi
ūt nulla rōne ppie deo que
unt· Igit' cū rōne repug
nāte nil de deo ppie loq va
leam' salte ippprie p enigma
tz loq de deo satagam· Fratres
Cumdes qde rō doz dei hu
manis vbis inedocabile· sed
intellctual' mēs ighiat desid
rat cū sibi utrūqz fieri cog
noscibile q mēs istar specu
li aie videt· in q ipā yma
gine [illegible]atoris sui cōteplet·
Magister Vniuersa qz i re

bus creatis nouim' p corpore
os sensus cognoscim' et ea
quide q nec visu nec expe
cia didicim' per copacione
visoru vel exptoru discimus
vt q de bestys vel ignotis
hoib' legim'. Que at nobis
remt' incognita p copatio
nes notas significat nuqz
prorsus sciencie nre notificat.
Et ideo qz spualia sut nob
inuisibilia atqz corporeis se
sibus incophensibilia / nuqz
nob erut aliq racione pbabi
lia. Quia vero hec costat ee
et si p similia edoceri nequit /
fide tn credencium exigit fres
Que vo argumetis pbat qz
qz i copacione deficiat / nec e
vt ronis aqz crede no tenuat
tu tm pfer qd de spualibus
senciedu tibi vo innuat Mgr
Sex modis spus i scripturis
sbaliter dici no nescio a nob
bn sciri. Primo sum' oim de'
spus appelat' vt ibi Sps e
de' et q adorat eu i spu o
portet adorare Scdo ageli
spus nucupat' vt ibi Qui
facis agelos tuos spus Ter
cio aie spus nucupat' vt ibi
Exibit spus ei' et reuertet' i
terra sua Quarto vita bru
toru aialiu spus nucupat' vt ibi
Quis scit si spus iumetoru
descedat deorsu Quito veti
spus dicit' vt ibi Et spus

pcellaru Sexto hic aer spus
scribit' vt ibi Os meu ape
rui et attraxi spm. Quoru
diffinicio talis e. Aer e spus
sencibil' no sensibil' eide que
nos attrahendo sentim' ipe
nichil senciens. cunctis tn
sub celo viuetib' spiramē ex
hibens. Ventilis e aereus.
dei nutu aliq mo agitatus.
pcell' agru augmetat' / per
angelica misteria excitat' p
eade trigllat'. Vita at bru
toru aialiu e sps vital' gstas
de aere et saguine aial' inui
sibil' sz sensibil' memoria ha
bens intellcu cares. cu i car
ne moriēs et i aere euanes
cens. Alia vero spus e sba
incorporea / corporis vita i
uisibil' / illocal'. passibilis.
nec quatitate mesure nec
qlitate forme / ne coloris sus
ceptibil' / memorial'. rational'.
intellectual' / imortal'. Et
ne diffinicio vacillet vo ca
pbacionib' roboret. Alia e
spual' sba. Oe eni qd alij
vita subministrat. ipm nec
e vt subsistat. sz aia corpori
vita tribuit. ergo aia rea
liter subsistat. Hac vero vi
ta ee ipa probat / du pnia
a sua corp' viuicat. et ab
sencia sua ide mortificat
Hec qde nob e inuisibil' sed
spiritib' visibil'. Hac eciā

sencabile esse constat · duo oculi
colores · auribus sonos · nari
bus odores / palato sapores /
manibus aspera vel lenia sen
tire prestat · Est quoque muta
bilis · Omne enim quod peiorat vel
meliorat mutabile est · sed anima
viciis peiorat virtutibus meli
orat ergo mutabilis est · Est eci
am illocalis · Omne enim quod loco
includitur altitudine longitudi
ne latitudine / aeris circumscri
bitur et corpus est sed racio docuit
animam incorpoream esse id est nec
corpus nec aliquod membrum habere
igitur constat animam illocalem esse · Non
enim spacium aeris ut corpus oc
cupat nec corpus ut aqua utrem
implet: sed ut calor illocaliter
toti igni est · ita anima illocaliter
totum corpus possidet · Ignis quidem
de se visibilis sed calor invisibi
lis sed sensibilis et quodammodo ig
nem vivificans · ita anima invisi
bilis sed sencabilis · Visibile corpus
quadam occultacione sensificat et
vivificat · Hec est quoque pas
sibilis · Omne enim quod merore af
ficiatur passibile est · sed anima dum
sue voluntate corporis non effici
atur dolore mesticie efficiatur · i
gitur passibilis esse convincitur ·
Ab hac quantitas excluditur · dum
nec altitudine nec longitudi
ne metitur · nec sex circumstanci
is scilicet ante et retro · dextrorsum

sinistrorsum / sursum et deorsum se
includi patitur · Qualitas autem
forme vel coloris ab hac secer
nitur / dum nulla forma huma
ni corporis vel nullius colorate
rei illi ascribitur · Hec autem memo
rabilis quia preterita recolit vel re
colligit · Est racionalis quia presencia dis
cernit · Est intellectualis quia futura
intelligit · Hanc immortalem hinc
esse constat quod memoriam sui apud
posteros perhenniter durare laborat
Angelus autem spiritus est substancia incorpore
a invisibilis sensibilis racionalis intellectu
alis · bonorum lucida et impassibi
lis · malorum tetra et passibilis
Sed videndum utrum aliqua substancia ta
lis in rebus creatis esse credatur · cum
a nobis minime videatur · Ange
los esse ipsa insensibilia probant que
tam certam sui motus legem obser
vant · Omne quippe quod movetur
aut motum a se habet aut aliunde: sed
omne quod motum a se habet sensibile
est ut anima · quod aliunde insensibile
ut corpus · Et si sol luna side
ra per se movetur / sensu vel racione
vigere videtur · que cum tam certa tem
pora celi spacia custodiunt quo
dammodo suum intellectum huic mun
do lumine vel signis innuunt
Sed qui ea mobilia vel sal
tem sensibilia corpora arbitratur
vivere sensu carens inter irracio
nabilia computatur · Cum vero
sint corpora visibilia sed motu

carencia vtputa īsensibilia et
tn̄ mouet᷑ · costat pro q̄ ali
unde moueat᷑ · Restet igit᷑ ea
per angelica ministeria mo
ueri · Sic ventos pluuias
grandines fulgura tonitrua
tēpestates auras · iussu dei
per illos regi qui dubitat et
ea sensibilia putat · huc ro
stultū cū īsensibilib᷒ refutat
Reuta q̄z aīalia vsib᷒ huma
nis per illos obsecundari vl̄
aduersari qui nō credūt · at
illa per rōnis itellcm hec
fate credut · logea rōne re
cedut · Sed et cūcta q̄ ī reb᷒
insensibilib᷒ vel creaturis
sensibilib᷒ gerūt᷑ p illos ad
ministrari q̄ abnigit mul
tū a luce veritatis desip̄
Igit᷑ costat āgelos vere eē
et cūcta nobis occulta pate
tur nosse Sed hoc differt īt᷒
illoꝝ et nr̄am sciēciā · quia
ipi oēs causas rerū ānq̄z
veniāt nosciūt · Nos autē
vix et cū magno labore in
uestigam᷒ eas res postq̄z ī
actu cōsistāt · Porro sum᷒
spūs sicut a nullo itellcū
valet p̄pie cogitari · ita nul
la diffinicione poterit p̄prie
determinari Sed q̄z itellcū
alis mens cū vtrūq̄z agnos
cē anhelat · hec enig
matica diffinicia ei iterim
suffi̇ciat · Deus spūs ē eēncia
inuisibilis oīm creature īc
p̄hensibil᷒ / totā vitā totā
sapiēciā · totā eternitatē
simul eternaliter possides ·
et d̄s ipā vita ipa sapiā ·
ipā veritas ipa iusticia ·
ipā eternitas existens · oēm
creaturā īstar pucti in se
cōtinens · Si autē aliquis
insipiens tm̄ desipiat vt
deū eē diffidat huc solū ve
re eē et oīā alia ab eo habē
eē / hac rōne colligat · Omis
sb̄a āt per se subsistat āt p
aliud · s̄ huc mūdū non
subsistē · q̄ cōtendit · hic fa
tuus ī nichilū tēdit · Mū
dū aūt nō per subsistē cōstat /
dū eū cepisse rō doceat · p̄ti
bus enī cōstat Omne āt qd̄
p̄tibus cōiūgit᷑ · vel ī p̄tes
resoluit᷑ · ab aliq̄ aliq̄ vtiq̄z
cōiūctione vel resolucione
patit᷑ Mūdus igit᷑ nō p se
subsistit · et ideo seq̄t᷑ q̄ cre
atura sit · Creatura aūt
aliq̄d s̄z ad creatorē refert᷑
Solus igit᷑ creator p se ip
sū et ī se ipo cōsistit · oīs ve
re creatura p ip̄m cōstat vl̄
subsistit · Si enī eē aliq̄ ha
bet · tūc illud magis ē deo
hoc habet qd̄ deo īcōuenies
est · Et cū nichil p̄ter creato
re et creaturā existat si de᷒ p

per seipm̄ ee nō lz· ee neces
sitate seq̄t· q̄ p creaturā c̄
sistat· qd īguenietissimū est·
Amplius sbā mūdi ī diuer
sa gn̄a vl' ī diuersas spēs
diuidit et ī hys sigul' bonū
īuenit· Qd̄ eni vitale bonū
vniuersa quippe vitalia c̄side
rāt· et ideo singula bō c̄pbā
t· Qd̄ at̄ bonū āt p se bonū
at p aliud· s̄z diuisa bona
pticipatiōe vni' bō ee nāe
est· diuersitas quippe recip'
maius et min'· c̄ntū gen'
c̄pat ad gen' lapis min'
bonū ē· q̄ tm̄ ō et nō viuit·
lignū maius bonū ē qd cresc̄
do viuit· Equus illo bonū
melius q̄ viuit et sentit· Hō
illo prestācī' q̄ viuit et rōne dis
cernit· Restat igit id maxi
mū et sūmū de q̄ oib' īferio
ribus pfluit bonū· Et hoc
bonū de' ē· de q̄ q̄si de fonte
cūcta bō pfluūt· et ī eūdem
cūcta refluūt· Hic sol' vere
est et ideo veritas ē· Qd̄ eni
qd ē verū ē· qd vero nō ē fal
sū ē· s̄z de' vere ē ergo veritas
est· Creatura at̄ ei c̄pata q̄
nō ē· et idcirco q̄si falsitas ad
veritatē ē· Qd̄ eni qd nichilo
esse cepit ī nichilū redigi po
terit· s̄z oīs creatura ex nichi
lo pducta ab eo ad aliq̄d est p
ducta· ergo si ei c̄pat nichil ee

c̄pbat· nulla ergo mēs deū
esse dubitat p quē alia creata
ee c̄siderat· Huī' eciā ē vita
Qd̄ eni qd ē nut viuit āt vita
caret· Qd̄ at qd viuit āt p se
viuit· at p alius· s̄z de' p se
ipm̄ et inseipō viuit· et alys
oib' viuē tribuit· ergo vera
vita et vitalis veritas ē· Se
ipm̄ q̄z de' et tota facturā sua
sapit et intelligit cui nichil
est aliud sapē q̄ viuē et esse
igit sapiēcia est· Seipm̄ eciā
et oem creaturā q̄z iustus ē
diligit· et hāc iusticiā non
aliunde accipit ergo iusticia
et dilectio exsistit· Inicio et si
ne caret pteritū et futurū
nō habet· ergo eternitas est
Cū itaq̄z rō deū veraciť ee
probauerit· et huc vitā sa
enciā· veritatē iusticiā et eter
nitatē veris assertōnib' certi
aliter ee docuerit restat nūc
vt ad huc videdū q̄z aliq̄z se
nestrā apiat p quā mens
quosdā grad' scādēs pspi
at q̄tm' regē gloie ī decore
suo videē pualeat· Pedetēp
tim at̄ rō p corpalia gradit·
ne īfirm' intellect' p ardua
nitens· difficultate c̄stract'
relabat· In primis igitur
huc corpōeū solēnitē c̄side
remus· cui' magnitudine totū
mūdū calefieri· cui' claritate

totū orbē illūminari videm⁹
Post hūc solē milia miliū ā
gelorū deo ministrātiū attēdam⁹
quos singulos rōne mōstrāte
septies ymo decies sole splēdi
diores sciam⁹. Nā hic sol ē
minister mūdi āgeli aūt tēpla
dei. q̄ntū ergo differt tēplū
dei a seruo mūdi tm̄ differt
claritas angelorū a clarita
te solis. Deinde decies mil
lies centena miliā sublimes
āgelorū deo assistēciū p̄cedam⁹
quos singulos decies ymmo
milies p̄ sole clariores p̄ c̄to
noscamus. Sicut enī luna
stellas. sol lunā ī claritate
excellē cernit. sic q̄libz superior
ordo angelorū īferiorē ab an
gel' vsqz ad seraphyn glā
dignitate claritate p̄cellere
credit. Post hos inumerabi
lia milia scōrū aīarū īspī
ciam⁹ quas singulas lōge
sole lucidiores āgel' beatitu
dine et claritatē coequādos
nō dubitam⁹. Tot et tantis
lūinibus singulis cōsiderātis
singulorū eciā magnitudinē
cōtēplem. q̄tenꝰ ad id qd̄ intue
ri anhām faciū subleuent.
Cogitem⁹ itaqz aīam splēdi
dū ignē cuꝰ mīma sintilla
rōne instrūcte vincat hunc
solē. Vē enī qd̄ aliū īcludit
min⁹ eo qd̄ se includit ēe n̄ra
tate cōuīcat. sz cogitacio aīme
q̄ ē eiꝰ sintilla nō solū hūc
solē sz eciā totū mūdi ābitū
breui spacio īcludit et tot cō
bis eā mīme circūscribī. Igi
tur cōstat q̄sqz aīam toto mū
do longe maiorē itellcualī
magnitudine fore. Angeli
āt sicut aīab' btitudine ita
eciā differūt magnitudine
Hic nemo magnitudinē cor
poral' q̄ntitatis itelligat sed
illā potiꝰ itellcualē q̄ hunc
corporeū mūdū et cūcta ī
eo corpora ad punctatē redigat
Hinc iā mētes ī alta se eleuat.
cor sursū q̄ntū pt̄ dilatet. tot
luces īestimabili claritate ī
cōparabili magnitudine resplē
dētes sub se p̄spiciat. sup se
vero q̄ndā admirabilē lucē
q̄ oīm illarū luciū lux sit ī
tendat. q̄ sic sup tot et tātas
luces lōge refulget. sicut sol
sup oēs stellas lucet. Cuius
lucis īestimabilē et īeffabilē
magnitudinē et āmirabilē
pulcritudinē et tot et tāte
luces iugiter āmiret et cuꝰ
affluentissima dulcedine ī
defesse p̄fruūcē delectet. Hec
p̄fecto ē lux ī accessibil' quā
īhabitat ēencia dei solis
mūdis cordib' visibilis.
Nullus hic cogitet lucē de
lum quasi tabernaculo hōr
circūdatū q̄i sit deꝰ q̄ lucem

inhabitat aliud. et lux aliud
quam inhabitat. sed potius ipsam
lucem essentiam dei sciat in qua
universa bona simul intelligat.
Hec est lux que angelos et animas in
celis sua visione satiat. Hec est
que mundi corda per contemplatio-
nem illuminat. Hec est quam lucernam
solis in mundo commorantibus ut can-
dele lumen in carcere positis pre-
stitit. quo de tenebris ad lucem de
morte ad vitam. de exilio ad pa-
triam remeare possint. Ergo in
oratione taliter mens nostra deum me-
ditetur / taliter interius nostra yma-
gine eius contempletur. scilicet talem lucem
que sic super solem ut sol super cande-
lam resplendeat. ymmo talem que sic
super inmensa angelorum et animarum mi-
lia pre sole supercelestis splendida. ut
sol super sidera refulgeat. Non
multum quippe a veritate aber-
rat qui talem dei ymaginem ante o-
culos cordis in oratione versat.
Hec presens visio dei facie ad fa-
ciem regnum celorum vocatur. quia
extra hoc corporeum celum. ymmo
extra omnem locum angeli et iusti quod
celum nominatur hac visione fru-
untur. Idcirco etiam quamvis deus
in omnibus creaturis essentialiter ma-
nere credatur. proprie tamen in celis id est
in iustis habitare predicatur. quia
ipsi inhabitacionem eius fruendo sen-
ciunt. et cum omnibus rebus inesse gau-
dentes conspiciunt / quem sibi minime
adesse conspiciunt qui terrena diligunt

Sicut enim videns et cecus in sole stan-
tes. videns solis claritate videndo
fruitur. cecus luce eius privatur.
et cum eius presencia sol utrique equaliter assistit
tamen eius presenciam non equaliter uterque
sentit. sic deus hos tantum inhabitare
dicitur qui eius presencia facie ad faciem
videndo ut angeli aut per contempla-
cionem speculando ut iusti in hac
vita fruuntur. In his vero non es-
se dicitur qui huiusmodi visione privantur.
Unde et regnum celorum intra nos esse per-
hibetur quia visio dei omnipotentis que
regnum celorum id est iustorum nominatur
in angelis et sanctis contemplatur. Hec e-
tiam visio vita eterna appellatur
quia beati presencia indeficientes vite per-
fruuntur / et numquam morti nec ullis
doloribus / miseriis mortis subiace-
re permittuntur. Ad hoc namque creati
sunt. ut eternaliter vivant. et
eternitatem eterne aspiciant.
Hec quoque celestis civitas nuncupatur
quia unanimitas illorum civium ad
videndum regem glorie in decore suo
congregatur. Hec nichilominus iherusalem
nominatur. quia visione summe pacis sa-
ciatur. Hec paradisus vocatur quia
omnimoda gloria omnium deliciarum re-
cidat. Hec quoque superna patria
nominatur. quia omnes iusti hanc visionem
ut puta filii dei hereditare non
dubitantur. Cum ergo sanctos in oratione vo-
catis sic oportet de eis cogitare
constitutos in gloria eterne claritatis scilicet
splendidissima luna longe pre solis
fulgore lucentia qui omnia bonis pleni in

dei visione habeat · et cunctis se
invocantibus potenter subveniat fratres
Sol eterne ad quem videndum
nos tua dulcis oratio perduxit · et
et cuius serena lux cordibus nostris per
tua verba illuxit · ipse te de tene
bris ereptum in lucis regione constitu
at / et interlucens quas perditas te lu
cente tue visionis plenarie frui tri
buat magister Si quid probabile per
me profert · nolo ut inde michi sed
deo cuius donum est gratiam referat ·
qui sepe per abiectos servos ad he
reditatem sue visionis filios vo
cat · et per hostes de exilio ad pa
triam iter salutis amicis promotat
Et bene nostis deformem aliquan
do formoso speculo ymo ceci vi
dentibus lumen tenuisse · ac clau
dum sanis ingressum viam ostendisse ·
fratres Nos quo ad minimum pro
pheni deo grates referimus cuius vi
sio per te nobis innotuit · et quod ta
lem thesaurum carnalibus abscon
ditum per te nobis protulit Sed quia
pondus carnis animam aggravat ·
et ita cum carnalis cogitatio men
tem de divina contemplatione pulsat ·
Cum enim superius vos unum deum
verissime esse demonstraveritis et
ipsum solum cuncta ex nichilo fecis
se probaveritis · quo modo tres deos
adorare docemur · deum patrem perfectum
deum filium perfectum deum spiritum sanctum
perfectum deum confiteri monemur ·
Deum enim sic distincte tres persone

distinguuntur · quod aliud quam tres
dii a nobis intelliguntur · magister
In ipsa veritate se demons
trante et ratione probante cuius vide
bimus necessaria in una essentia
personarum trinitatem et iterum per
omnia necessaria in tribus personis
individuam substantie unitatem Cum ia
superius a deo loquerer enig
matice quia non potui proprie quod
dixi essentiam dei esse fratres
lucem magister De luce quid
gignitur · fratres Splendor
magister Quid in luce et sple
ndore simul consideratur fratres
Calor magister Num in substantia lucis
splendoris et caloris invenitur
diversitas · fratres Non sed ydemp
titas magister Num in vocabulis
vel officiis predicatur ydemptitas
fratres · Minime sed diver
sitas · Nam lucis vocabulum
ipsam substantiam · splendoris vero
vocabulum lucis gratiam · ca
loris vero vocabulum videtur
exprimere lucis efficaciam Ma
gister Igitur patet tria diver
sa vocabula · unam constare indi
viduam essentiam fratres Per omnia
patet magister Summum summi pa
tris lucem appellari habetur in
apostolo Deus lux est et in eo non
sunt tenebre ulle · Summum quoque
summi filium ~~appellari~~ splendorem
nuncupari habetur in alio quod scilicet
est splendor substantie eius ·

Sūmū nichil omīn^9 spm
scm calorē noiari· habetur
apud moysen· Deus nr ig
nis cosumens e· Cum itaqz
lux splēdor calor sit vna na
tura et indiuisa sbā· voca
bula vero diuersa· gstat pro
pris et filij et spus sancti vnā
ēe naturā indiuiduaqz ēēnci
am· dū ĩ eo qd sigt sz q sit
sbalit spus noiat^z· Et item
personis diuersitate nitam
dū pater gignens· fili^9 nascens·
spus scus ab vtroqz pcedens
pdicat^z Fratres Plane trinita
te in psonis pspicue videm^9
et necessariā ĩ sbā vnitatē e
uidēter tenem^9 Magist^r Jdeo in
gulatissime hec duo noīa· sz
sbā et psona diuine ēēnc ac
coaptat^z· quia sp sbā deidiui
duis ĩ pluralitate existētib^9
Psona vero de indiuidua ra
cionali nature· cū nos sole
m^9 psone pluralitatē ĩ sub
stācia vero designare ēēnc v
nitatē Fratres· Qua simili
tudine vocat^z etna lux pr^a·
Magist^r Jn pre sp ē causa
principalis plis· et ideo a prī
cipali sexu debuit iure hoc
noīe appellari Fratres Qua
similitudine dicat^z gignere^r
Magister Certū ē qd mens
gignit cogitacionē Cū autē
mens seipsā cogitat· qĩ alia

sibi similē generat· sic sūmus
deus cū seipsū talē qlis ē cogi
tauit· procul dubio similē sibi p
oīa ymaginē generauit Et
sicut gignens iure pat^r vocat^z
ita rectissime genit^9 fili^9 noiat^z
Fratres· Si deus filiū genuit
videt^r aliqn fuisse q filiū nō ha
buit· et hoc nomē ex accidēti
possideret· Q^z si hoc ita est
superior pbacio labefacta est
qua deo nichil accidētale sed
totū ēēnciale pdicat^z Magister
Ja docuit rō dei ēēnciā esse
eternā vitā ĩ inicij et finis
nesciā· Q^z si hec singularis ve
ra vita absqz inicio sp fuit· 9
stat qz et absqz ĩicio sep se viuē
intellexit· Q^z si se viuē nō in
tellexerit· sapiens nō fuit· qd ne
phas ē de deo dicē· Qd si ali
qn aliūde sapienciā accepit q
prius caruit· tūc id a q prius
bonū accepit· deo mai^9 extitit
qd absurdissimū ē· Sed si sem
piterna vita sp se viuē itelle
xit· hec itelligencia sapia nō a
liūde ei accidit s̄ sp ei coeēncia
lis fuit· qpp hanc ex se ut pl^e
sua ineffabili genuerit· ideo
pr nuqz sine filio extitit Fres.
Qua similitudine splēdor et^s
ne lucis fili^9 vocat^z et nō filia^z·
Magister Quia p oīa similitu
do pris ĩ eo exprimit^z· vnde et
similitudo ei^9 dicat^z· Nichil eñi

in rebus creatis ad integrū et
similitudinē seruat · a q̄ nas
cat. Capilli naq̧ a capite na
ti sunt / capiti dissimiles Po
ma ab arborib⁹ nata illis dis
similia · lana dissimilis ouib⁹
ꝯfectus aīaliū vel ipī filii hoīm
ro ꝑ oīa similes q̄litati geni
torū Hec autē ꝑ oīa gignēti
ē silimus · et ideo verissime nō
filia ſʒ filius **Fratres** Qua aūt
habitudinē filius verbū vōt.
Magister Triplicat' vbū itel
ligit' verbi gr̄a · Cū hoc vbū
homo ore ꝓfert' āt cū ide v
bū hō absq̧ motu lingue in
corde format · aut cū ipā res
q̄ signt illud vbū sʒ hō q̄lis
sit intellectu cogitat · Hoc
tercio mō de verbū suū ge
nuit · cū seipm cogitādo dix
it et q̄ tota mūdi forma ē
ꝗde cogitacionē fecit suo ide
o dicitur q̄ oīa verbo fecit.
Unde et de creacōe mūdi le
git · Ipē dixit et fca sūt ·
Nichil ē em aliud filii vel v
bū dei q̄ cogitacio vel ars vl
forma eī · Sepe cū nos rem
aliquā cogitamus / ipā rei
ymaginē i cogitacōe forma
mus. Sic de⁹ cū seipm cogita
uit · sui similē ꝑ oīa ymagi
nē formauit · et ideo hoc v
bū ymago vl silitudo dei dici
t ſʒ nichil aliud nisi eādē es
senciā exprimit. Unde et hoc

verbū dicit' q̄i vē bonum.
Fratres · Quō dicit' q̄ de
q̄ factū ī ipā vita fuerit.
Rū lapides q̄ solidi sūt in
verbo dei uiuūt. **Magister**
Oīs creatura triplicitr sub
sistē dicit' · In deo · In seipa
in nobis · In deo vita inmu
tabilis · In nobis silitudo
rei ymaginabilis, In seipa
substācia comutabilis · Ver
bi gr̄a lapis i seipo sbā mu
tabilis q̄ i calcē couertibil'
In nrā cogitacōe silitudo
lapidis In arte dei cena
īterminabil' vite dn̄abilis ·
Cū em artifex domū facere
cogitat · ia domꝰ i ipā arte
uiuit · quā postea manꝰ edi
ficat · Sed illa quā manus
erigit corruet · illa vero q̄ i
arte viuit ꝑmanet Et sic
nichil aliud ē ars quā cia.
nec cia aliud ē quā vita
et i hac cuncta īmutabilit'
permanebūt que in substācia
sui mutabilia deficiūt **Fratres**
Cū audies vo idē verbū cū prē
et spū sco vnā indiuiduā
substāciā inexpugnabilit'
probauerit · quomō solum
incarnari potuit. Si enī
patris et spūs sci essencia est
sepatū · et sit singularit' hūa
natū / ꝯstat ꝑfecto q̄ pris
et filii et spūs sci substancia

mō sit īdiuidua que pati
potuit sepacōnis discrimi
na **Magister** Sicut sempiter
na virtus diuinitatis p
ea que facta cōspiciūtur
pt intelligi· sic hoc pfū
dū et nimis occultū per
ea que nobis gerūt̄ rōne
perscrutātē poterit īspici·
Notū est enī q̄ humana
mens verbū cōis locucio
nis ex se cogitādo gignit·
et idē verbum ī mēte et ī
memoriā simul eēncia v
na cōsistit Cū vero mens
verbū suū alijs inotescere
cupit cū eadē cogitacōe
que nichil aliud ē q̄ vbū
suū· et cū memoria dispo
nit· q̄d idem verbū corpus
vocis ~~esspionis~~ induit· et
auribus audibile· et cordi
bus audiencū visibile pro
cedit· et in litteris corpus
suū ligari et videri pmittit
et tū inuisibile manēs de
essencia mētis et memorie
non recedit· Non ergo mēs
neqȝ memoria· sȝ solū ver
bū insonuit singularit̄ p
corpus vocis sensibile et
tū inseparabiliter mansit ī es
sēcia mētis et memorie īui
sibile· Sic sumꝰ pr̄ vbū su
ū seipm̄ cogitādo genuit
q̄d in pr̄is et sp̄s sancti eēn
cia simul coeēnciale subsistit

sȝ tū nec pat̄ nec sp̄us scūs
vbū sȝ solū q̄d ē pr̄is filiꝰ singula
riter humanū corpꝰ induit
sensibile se oīb̄ exhibuit· corpꝰ
sūptū indigna pati permisit
ipsū inseparabilit̄ in eēncia pa
tris et sp̄us scī īuisibile et im
passibile permāsit **Fratres**
Qua aūt similitudine amor
dei sp̄us nūcupat̄ **Magistˀ**
Dei eēncia dixi eē vita vera
āt vita se viuē ītelligit et sic se
viuē ītelligit· se vtiqȝ diligit
Dei āt viuē intelligē· diligē
nichil aliud ē q̄ existē· Dilcō
ergo dei ē vita· et vita ē sp̄us·
et quia deꝰ cūctis eē vel viuere
tribuit· idcirco sp̄us nūcupat̄
Ideo āt scūs addit̄ q̄ cūcta p
eū sanctificāt **Fratres** Qualit̄
pbat̄ hic sp̄us a pr̄e et filio p
cedē **Magistˀ** Nichil aliud sp̄s
scūs q̄ amor dei ītelligit̄ Vn
de et caritas dicit̄· Constat āt
q̄ pat̄ filiū vt seipm̄ diligit· et
idem filiꝰ patrē taq̄ seipm̄ diligit̄
Vita naqȝ diligit se sapē· et
itē sapīa diligit se viuere vi
te āt et sapīe pbata ē vna esse
cia eē· ergo dilectio vel amor
vel caritas· q̄d ē sp̄us scūs in
sbā pr̄is et filij coeēncialis ex
sistit· et ideo ab vtroqȝ eq̄liter
pcedit **Fratres** Si sp̄us scūs pr̄i
et filio coeēncialis exsistit quō
ab īdiuidua sbā separi potuit
cū in sp̄e colūbe super dnm̄·

vel in forma ignis sup aplos
apparuit. Magist. Sci spus
sbā nō ē in columbā vel i igne
trāsmutata sicut nec verbū
in carne trāsmutatū. trāsfor
mata. s; spus sctus corpus colū
be condidit. in quo se ad horā
sup corpus verbi ad testimo
niū hoīb' visibilē pbuit. ipse
tn̄ invisibilis in eēntia pris
et verbi inseparabiliter mansit
Quās cz discipulorū interi'
possidens. foris spē ignis
vel luminis oculis hoīm p
signo exhibuit. et tn̄ a sbā
pris et filii nō recessit. pston
infinitās qz pr̄ et fili' p eū
pctā cōsumit et corda hoīm
in eor amore p ipm̄ accē
dit. et qz impios p eū iudica
bit / iustos luce vite i ppo
glorificabit. Fratres. Quō
cōstat has psonas eē eqles?
Magister. Deus ē sūma vita
sūma sapiā sūma dilcō qz tu
ergo vita vivit. tm̄ se intelli
git et tm̄ se diligit. Si vero
nō tm̄ se intelligit quātū
vivit nequāquā sūma sapia
erit. et si nō tm̄ se diligit qz
tū se intelligit. sūma dilcō
nimie exsistit. Sed cū ipi' sbā
verissime sūmū bonū sit.
sūma aūt vita. sūma sapiā
sūma dilectio / nō nisi i sūm
mo bono inveniri possit.
necessario seqt' tres psonas

eē equales. s; pris gignētis
et filii geniti / et spus sci ab
utroqz pcedētis. p oīa et v
na individua sbā simul
unū bonū existentes. Fres.
Cur in hiis vocabul' ma
gis deitas veneratr. cū mi
sericordia et iusticia et cetē
virtutes eius eēntie assigne
tur? Magister. Quia illa st
ppe ei scdm̄ se substancialia.
ista vero scdm̄ nos ei accide
talia. Misericors nāqz vide
dicitur. nō qz miseru cor habe
at s; oēm miseriā a deo lōn
ge eē rō probat. Iustū aūt
humana locucio noīat. qz
bonis bona malis mala re
cōpēsat. verū qz de' miseris
in miseriis subvenit / nome
misericordis vel mīe accepit
quāvis si nūqz aliqs miser
fuisset / cui miam ipēderet
nō min' in sbā sui mīa cō
sisteret. Quia vero iustis
largitur premia / iniustis iusta
irrogat supplicia / iuste vocat
iustus vel iusticia. tamē si
nullus foret cui vel glām
vel penam ipēderet nō mi
nus ipā iusticia existeret
Fratres. Hic maxima questi
o videtur suboriri. Si mīa
dei nō pt nosci nisi p mise
ros / iusticia vero cognosci ni
si p dāpnados / videtur iāu
tabiliter seq' quosdā nātura

miseros factos per quos mīa
dei reuelaret. Qz si ita est
iā frustra pdicabit. malū
nichil ee tū nichil penis
possit excogitari q̄ miseria
vel dāpnacio. Et si hoc p
validissima racōis argumē
ta nō infirmabit / iā deus su
mū bonū minime cognoscit
ymo auctor tāti mali con
uincit. Porro si noluit vel
nō potuit ostendē suā miaz
nisi in miseris / iusticiā ni
si in dāpnādis. q̄s nō vide
bit sequi eū maliuolū vel
ipotentē. In vno qd bonū
nisi per malū ostēdē volue
rit In altero q̄ alter facē
nō potuerit Magister Cuius
vel demēs hoc psumat di
cē. miam et iusticiā dei ni
si p miseros et dāpnādos
manifestari nō potuisse cū
manifeste cōstat nos occul
tas diuicias nō per egētes
sz p habūdātes demōstrare
posse. Si āt habuero occul
tam pecuniā. nō ideo nece
erit quēqz paupēre existere
cui largiendo eā manifes
tā faciā cū idipm diuidi
tribuēdo facē queā. Sed po
cius si paup existes q̄libet
ad me venerit de occulta
pecunia ei miaz ipēdi opor
tebit. sicqz eius experiēcia me
largū et locupletē cōpbat

qd idē et diuitē ēē fieri cōstat.
q̄uius pāperis vel diuitis
sciā ~~cōstat~~ āt experiēcia nichi
ul michi vtilitatis vt puta
oībus bonis habūdāti cōferat.
ipis āt vtilia ymo necāria
me habē eis scire et experiri
multū expediat. In hunc
quippe modū si nullus an
gl̄s miser vel dāpnabilis
fuisset. deus oīpotens miām
et iusticiā in angelis et in hoīb9
nō minus manifestare potuis
set. de sua sz habūdācia
cis misericordit largiēdo q̄
minime haberet. pserti cum
oīs creatura a se nichil oī
no habeat. sz oīa ab ipo fōte
bonoꝝ accipiat ac dona sua i
suis iuste cōseruādo q̄ ab eo
accepisset. Et ideo nō erat ne
cesse vt vel āgelus dāpnacioēz
ad manifestādū dei iusticiā
vel hō miseriā ad declarādam
dei miām icideret / cū vtrāqz
cōstatib9 āgelis declarauerit.
miām sz eos a lapsu cōserua
do / iusticiā ei9 pmia dando.
Quia āt libera volūtate ā
gelus vel hō a deo apostaue
rit. miām et iusticiā q̄ pri9
occultas manifeste expti sūt. dū
illū iusticiā iuste dāpnauit.
istū mīa misericordit de mi
seria liberauit. Et cū in hac ex
piēcia nichil deo vtilitatis ac
creuerit. in q̄ plenitudo om

bonorum an quam creaturam creata
ta fuerit · sequitur quod nulla natu
tas · sed sola volutas eos ad
miseriam copulerit deum autem non
esse actorem mali hinc aperte
constat / quod ipse omne omne malum
dampnat · Porro quod malum non
subsistat euidens ratio probat · omnis
enim substantia bona est sed malum bonum
non est / ergo malum substantia non est ·
sed privatio boni est · videtur autem
malum quodam agendi vel patie
di separabile accidens · In actu
quidem dum inordinate agitur · in
passione autem dum inordinata actio
bene ordinatur · In regno quippe
cuncta ordinantis nichil inordi
natum relinquitur · Est autem rectus ro
nalis creature ordo · ut cadu
cua respuat / mansura appe
tat · homines inmortales in anima di
ligat / deum summum bonum pre omnibus
amans / eius voluntati obediat · Sed
qui summum bonum contempnunt / cadu
cum mundi bonum diligunt / su
as animas despiciunt / carnis de
sideriis obediunt · Hii inordina
te viuunt · sicque malum faciunt ·
hoc vero malum ordinabitur · dum
hec actio in passionem mutabitur ·
Nam dum tales et summo et cadu
co mundi bono priuantur · necnon
vt asperis quam blandicijs carnis sunt
afficiantur quamvis in se ipsis non
sunt mala · sed patientibus vi
detur amara · Igitur per naturam

nichil est malum · Deum autem sum
mum bonum hinc constat quod
malis et reis qui cum iustitia
miam suam porrigat · Nam
pe a fonte summi boni talis
iustitia manat · quod deus iure
indignis misereri debeat ·
Quam etiam beniuolus in hoc
comprobatur · quod solus tot bo
nis frui noluit · sed ex nich
ilo tot substantias protulit ·
quibus bona gloria distribuit ·
Omnipotens vero ymmo ipsa om
nipotentia hinc declaratur · quod tan
tam machinam rerum mundi
cum omnibus que sunt potuit ex
nichilo formare · et hec in
se ipsis deficientia poterit in
melius restaurare · et omnis
creatura cum ad inconvenientes non
flectet · sed / quasi quodque est nutui suo
paret · Ecce tota uniuersitas rerum
corporis · iacet subrupta arte
manifesta rationis · Fratres
Utile est minime erroris
subrui · arce veritatis con
strui · cuius fundamentum quod super
omnia create stabilit locasti ·
supra est ut machinam super
erigere creare consolides ac
fine mundi ab initio continua
do edifices · culmenque in alti
regni celorum consumes · Itaque
ratione probate nobis in sinua
utrum vniuersitas creature
ex creatoris substantia an ex aliqua

existente materia an ex nichi
lo sit condita. Huius
structure compagem hic artefex
corroborauit cuius opus nullius
argumenti molimine conquassa
bitur. Ex substantia creatoris se esse
creaturam ipsam negat. et eun
dem quod non totis armis repug
nat. Deus autem est immutabilis.
omnis namque creatura mutabilis.
que si ex immutabili natura
processisset. consequenter et ipsa im
mutabiliter dominaretur. Por
ro si corruptibilis natura ex
dei substantia prodiret. sequitur quod dei essen
cia corrumpi posset. Qua ce
ce mentis insania iacula ro
nis confodiunt. et a pagina
veritatis longe recidunt. Ex
autem ex nulla substancia alia ma
teria condita sit. Hinc constat
quod nil preter deum fuerit. Res
tat quod vniuersitas ex nichi
lo creata sit. Non quod nichil
aliquid fuerit vel sit. sed non
quod aliquid fuerit. Hoc crea
tor aliquid esse fecit. Tamen an
creacionem tocius creature y
mago in verbo id est in arte dei
fuit ad cuius exemplar vniuer
sitas in creacione prorupit. Sic
enim pictor veritatem picture pri
us in mente figit ad cuius similitu
dinem postmodum visibilem pic
turam pingit. Ita deus vniuer
sitatem creature prius in sapientia

sua formauerat. secundum quam for
mam cuncta per multimodas species
creauerat. Sed pictor pictu
ram in mente conceptam in re non existen
tem per colores et per instrumenta ex
trinseca ad esse producit. Deus autem
vniuersitatem in sapientia sua non
quod eam existentem per nulla in
strumenta in tot species produxit
et ideo ex nichilo omnia fecit.
Et tamen quia non ex nichilo sed ex
aliquo visibilibus mundus processit
dum istam archetipum mundi for
mas induat. Tractatus. Ita egregi
a turri in altum surgente dis
ta vt tenebras erroris vndique
versum illuminet | preclaram struc
turam serena veritatis luce cla
rificet | ac nobis edite edis opus
mirantibus aperiat | vtrum crea
tor in creatura an creatura in
creatore an vtrumque in vtroque con
sistat. an potius creator extra
creaturam alicubi in aliqua gloria
stabilit maneat. creaturam autem
per se existentem potencialiter re
pleat. An dimidius in celo
dimidius in mundo. an aliquando
totus in celo | aliquando totus in mundo
subsistat. An per singula
loca diuisus. an in omnibus locis
existat totus. An aliquando in
hoc loco aliquando in alio loco sit.
Verbi gratia heri ierosolimis.
hodie carthagini. cras ro
me maiori. residendo sit.

an cx̄ oem locū · et cx̄ oē tēp⁹
hy hic et vbiq₃ sit ·
Sicut sol oriēs · cꝰuis īnume
ras rerū formas tenebras
obsitas · cūctas sua pn̄cia
irradiat · ita potēs rō licet
multiplices nimiūq₃ ꝑplex
as vrās ꝑoces ꝑspicaci ītui
tu sigulas discernīat · res q₃
ꝑfundissimas de obscurissis
tenebris ꝑtractas ꝑspicue
elucidat · Q₃ creatorī tota
creatura existat · oīs creatuā
ꝑbat q̄ se nichila se a deo at
ēē et bonū habē clamat ·
Deꝰ naq₃ ē sūma eēncia et
sūmū bonū · oīs āt creatura
subsistat ꝑ eū · oīs āt sbā bō ē
q₃ cx̄ sūmo bono ē · Vbi aūt
deꝰ nō ibi nichil ē · Vbi ē āt
aliqᵈ sbāle ibi deꝰ ē g̃ deꝰ ī oī
creatura existit · qm̄ oīs crea
tura subsistat · Hic fortassis
ifirmꝰ amīꝰ apud se dicat ·
Si deꝰ ī oī creatura ē · tūc et
ī celo et ī inferno et brutis
aīalibꝰ ymo et ī demonibꝰ
est q̄ vtiq₃ creatura sūt · hoc
nullā īcouenienciā aptā rō
probat · q̄ ī ēībꝰ bonū ɋsidē
rat · Cenū quippe ē res aliq̄
cū alia ꝑmixta · vtpute terra
cū aq̄ vel cū alio re huiꝰmōi
Terra āt ē bō q₃ sbā ē · et aq̄
ē bō q₃ sbā ē · Infernꝰ q₃ dr̄
igne et ignis bonꝰ ē q₃ sbā

est · Bruta etiā aīalia si
gula ī gn̄e suo ad aliq̄ v
tilia sunt · et ideo bō sunt ·
Demones nichilomiꝰ ī eo
q₃ āgelica natuā sīt bōni
sūt · Igit̄ cū hec sigula in
bono subsistāt · necīario sēqᵗ
deū q̄ solꝰ bonꝰ ē ī oībꝰ exis
tere · Sed et oīs creatura
deū sibi inēē ꝑ aliq̄ sentit ·
Angeli eñ et vniuersa vi
uēcia deū sibi īēē senciūt ·
dū ꝑ eū viuūt et senciunt ·
deꝰ quippe vita ē et oē quod
viuit · vita viuit · nō eñ ā
gelus magis viuit q̄ ver
mis licz ille sit īmortāl iste
mortal · Nec āgelꝰ magꝰ
subsistit q̄ vermis · q̄uis
illiꝰ sbā sit etna · istiꝰ caduca
Corpora q₃ celestia sīt sol et
luna sidera deū ī se senciūt dū
ꝑ eū lucet et subsistūt · Arbo
res et herbe deū ī se senciūt ·
dū ꝑ eū crescūt et subsistunt
lapides deū ī se sibi licz senciūt
dū ꝑ eū subsistūt · Demones
sibi deū adēē senciūt · dū ꝑ eū
viuūt et senciunt · Sed ī hoc
deū sibi adēē senciūt · q₃ iusto
dei iudicio mala ī penis lu
unt · Deꝰ eñ iusticia ē et v
biq₃ iusticia exercet · ibi deꝰ
ēē credit̄ · Sic deniq₃ adest ī
perator latroni cū eū dāpnat
sicut militi cū eū remunerat

Et nemo opinet deū sordes
mūdi ab hominari · s; solas
ꝑ pctōꝝ sordes nouerit eū
execrari nec eū illo modo
posse vlla re cōmaculari·
sicut nec radiū sol' vlla in
mūdicia sordidari Quis aūt
creatura ī creatore hic ens
tere cognoscat · qd ex deum
nichil eē credit Sed tn̄ nō
sic in eo ē ut sit eius sbā vel
pars eius eēncie ut cor est
in aīali et pars aīal': sed
ut lucide lume ī sole nō ē
ipsius sbā nec pars eius eēncie·
Et aliqs stult' hic prūpit et
dicit Si lapis ē in deo et de'
ē in lapide ergo lapis ē de' No
utiqꝫ seqt' · ut oē qd ī alte
ro ē sit illud ī q est · Nam
vinū ē ī vtre et tn̄ nō est
vter Sol qꝫ ē ī speculo · et
speculū in sole · et tn̄ neu
trū ē qd aliud Sicut enim
qlibꝫ rome positus · si cogi
tacione totā ciuitatē il
lustraret · totā vrbē cum
ꝑplō ymaginādo mētī sue
includeret · rēe diceret roma
in eius aīa et aīa eius ī roma
eē nec tn̄ eius sbā eē · Sic ꝑ
fecto de' ī oī creatura et
oīs creatura ī deo rectissime
affirmat' et tn̄ neutrū qd
ē aliud Sed de' hic de' crea
tor īmutabil' · Hec creatura

verissime ꝑdicat' mutabil' Sed qr
nos ī tenebris nati sumus
lumē veritatis vndē nō pos
sumus : mundū hunc sup abys
sū fundatū · deū aūt cū āgel
in celo locatū cogitamus · et ex
hunc mundū nichil nisi tene
bras eē putamus Sed potius
visus mētis nr̄e magnitu
dine vere lucis hebetat' sicut
corporeus oculus fulgore solis
reuerberat' et tenebre nr̄e
tāta claritate nō cōprehēdunt ·
et caligine cordis intuitu ea
nos cōtēplari impediunt Respec
tu eius hic mundus instar breuis
simi pūcti int' deū colligit' ·
serenissima aūt lux maiestatis
eius extra vndiqꝫ persu ī īme
sū diffudit · Deus quippe vni
uersa sursū et infra interius
et exterius et ī cunctu eēncia
aliter replet · et nullius creature
itellectus īterminabile eius sbāz
vlla cogitacione excedet Hoc
[illegible] īfirmū cor et itellectū sca
dalizat · et tacit' hoc apud
se volutat · Si cuncta ī deo sūt ·
ergo lupi et serpētes ymo de
mones ī eo sunt · Hoc ut sup
nullū inueniens cōprobat' qui ī
hijs oībus bonū reperiat De
aūt bonū ī deo ex que pnichil ē
Nō aūt hoc mō ī deo sūt : vt
maiora locū maiorē minora
minorē occupēt · sed hoc mō

habet aia similitudinem dei: dum ipa
sic mundu minore · ut deus guber
nat maiore · Omis enim creatura
p aliqua similitudine dei habet: et
qntu queqz e alteri excellencior: ta
to e ei similior · Ipe quippe e vi
uit · sentit p rone discernit · la
pides ei similitudini se adiungut:
qz sut · Arbusta magis similitudi
ni eius appropinquant qz sut et crescen
do viuunt · Queqz aiata mul
tomagis similitudine eius exprimunt:
qz sunt viuunt senciunt · Porro i
homib et angel similitudo dei maxi
me refulget: qz sunt viuunt sen
ciunt et rone discernunt · Alias at
constat ee ethnas · Si enim ad vite
dum fre pdicat: necessario seqt ut
sicut deus no habet fine credit: v
ta aie illum visure sine fine viuere
no dubitet · Sed quit · ille aie v
tru imortales sut · que deum vi
sure no sut · Oes aias ostat
vnius nature ee · et si qde imorta
les sut aie: ergo oes aie deum
visure sp erunt bte: cum no visure
sp misere fratres · Unde aie
tanta videt i sopnis: Magister
Aia isaciabili cupiditate sciedi
veritate captat: et ideo sp in
cogitacoib vagat · Ideoqz sensib
corporis sopitis p enigmata q
da futura deo reuelante puidet ·
interdum certa visibilia dyabolo fal
lente anxia languet: aliqn angel
vel aiab cofabulat: aliqn a de
monib ludificat · hec in modu
oculi cetera oia videt: seipam
vide no pt fratres · Cur a no
bis no videt Magister Quia
ta subtil ei natura dicat: qd ipo
a corporeis ocul videri no pa
tit · Quatu enim aq tenuior e
terra qntu aer subtilior aqua
et qntu ethereus ignis aere
tenuitate: tm vicit aia igne
celeste subtilitate · Hec e enim
causa qd null spus a nobis c
nit: qz subtilitas eoru nature
nram visu excede credit fres
Qualit phibet aia p totum
corpus ee diffusa: et tn no magis
in maiorib · nec min ee i mib
mebris · s i singul tota · Nu
sut tot aie tota quot mebra
Magister Sicut superius dem e
Si lume i medio ponat · non
min i meis · et magis i ocul
alteri: s in singul totu et i se
ipo manet totu: sic aia vbiqz
in corpore et singulis mebris e
tota · Unde tacto vno mebro do
let tota · No tn tot tota qd me
bra: qz i seipa manz tota
sic vox i aurib oim no pticu
larit s sonat tota · et i seipso
remanet tota fratres Si oes
aie vnius nature sut qd na cau
sa e qd qda cia abilior: qda
ad discendu e tardior Magist
Aia habz forma cere et cadele
Cera abil e ad exprimendu yma
gine si ei sigillu ipmat: sicut
cadela ad lucendu si accendatur

In huc modum exprimit anima
ymagine sciencie: si eam imprimit ut
sigillum doctrine: lumenque ve
ritatis recipit. si igne sapiencie
accensa fuerit. Que si per se stu
dium vel exercicium proberet nec dex
terit: sicut cera sine ymagine.
et sicut candela inaccensa sine
luce. sic in tenebris ignorancie
sine sciencia et veritate remane
bit. Quanto magis autem quisque se doc
trine aptauerit: tanto magis
sciencie capax erit. Cur autem ignis
spiritus sancti quasdam animas se non p
betes. ymmo negligentes luce sciencie
magis accendat quasdam non accen
dat: ymmo aliquibus laborantibus sci
enciam subtrahat. tu penetrare
non vales mirando clamat. O
quam incomprehensibilia sunt iudicia
dei: et quam inuestigabiles vie
eius fratres. Cum autem a magistris
discatur: quo modo unus magister in celis es
scribitur a quo quis specialiter quisque
doceat magister. Sic vere prediit
nichil phorum discit. Magister tamen
foris commemorando plantat et ri
gat: veritas autem que in anima habi
tat intus docendo incrementum dat
Sed stultus hec non intelligit. tu autem
que certa discernit. facile hec certa
esse comprobabit. Nempe quod certum est:
melius visu quam auditu capitur Nam
quamuis caeco nato de sole
narraueris ipse tamen nescit quid
sit sol quem numquam vidit. tamen me
is verbis credit aliquid esse quod ita
vocetur. aut fortasse dubitat quid
quod esse in re quod sic nocetur. Qui si
repente videat: ipso visu solem
esse probat: quem auditu scire non
poterat. Sic plerique cecam scrip
turas nouerunt. set tamen quid sit lib
vel littera nesciunt. Quorum oculi
si subito aperiantur. et libro coram
posito quid sit quod viderit miratur:
et visu discernit: quod auditu non
poterat: Porro si alicui eorum
dixero talis littera a vocatur talis b
nominatur: mox introrsus recurrit
veritate consulit. et verum esse probat
quod audit. Quid ergo hunc do
cui qui nec prius auditu. nec post
a visu scire poterat quid littera esset.
nisi veritate intus docente et visi
foris probante hac didicit. Ego
tamen sonos verborum protuli. ipse vero ver
ba et res per verba significatas veri
tate intus examinante cognouit.
Sic vos quamquam similia vobis de elepha
te dixero nescitis quid sit elephas
nisi eum videritis Sicut multa de
dauid legimus et quamuis hominem et
pulchrum aspectu eum cognouimus. quod
si ad presens intraret numquam hunc cog
nosceremus. Puto minime. Quare.
Quia a magistris discere nequiuimus.
quod veritate visu non probauimus.
Doctores etenim sonos tamen verborum
proferunt. auditores etiam veritate

q̄ sūt et vere sunt· Ipse ē em
cencia ipē et veritas· Sz quitur
cur aliq̄ creatura q̄rq̄ mali pati
atur· et nō potius tota equalit̄
bono fruatur· si deus q̄ est sūmū
bonū in oīu creatura esse declara
tur· Sz sciēdū est q̄ sicut aīa p
totū corp⁹ diffusa in sigulis men
bris tota sue admīstratiōis mune
ra tribuit· ſʒ oculo tm̄ videre et nō
audire· auri āt audire et non
vidē· et ceteris ī huc mūdum
mebrū āt cui donū vegetaciōis
subtraxerit· stolidū et ~~in corpore~~
inutile ī corpore remanebit · et
hoc malū pati vel nichil cō
pati ɔfirmabit· q̄ bono pri
uat· sic de⁹ p oīa diffusus in
singul̄ totus ɔsistit· nō tn̄ sin
gulis cūcta dona sue grē tribu
it· ʒ ſʒ singul̄ put sibi placuerit
vt lapidi tm̄ eē nō viuē· arbo
ri crescēdo viuē· nō sentire· bes
tys sentire nō discerne· ā āgelis
et hoib⁹ discerne· et āgel̄ imor
les existe· Cui āt aliq̄ horū
subtraxerit· ptm⁹ ī corpore vni
uersitatis inutile erit· Et cū ei
bonū qd̄ nature bladū ē subt
hit· mox ex ncitate amaro
qd̄ ei ɔ̄riū ē afficit vt hoēs in
mūdo· demones ī inferno·
Sicq̄ malū pati p̄dicat̄ dum
bono priuat· sicut sed ī sole po
sit⁹ tenebras pati diat· q̄ ei⁹
luce nō fruit· Cur āt de⁹ se

illi creature dulcedine sue
pñcie sue pfruicdū exhibeat·
alteri se subtrahat ʒ vo nul
lo acumie penetrac̄ōe pua
let· ſʒ terribile dou ī iudicijs
suis stupet· Itē quit si de⁹ ī
oī creatura· et oīs creatura
ī eo ē quō aliq̄ deficiat· et
nō potius totū ī vno statu
pmaneat· pserti cū imu
bil̄ de⁹ cūcta cōtineat· Sz
sciēdū ē q̄ p hoc creator a
creatura discernit̄ dū hic
imubil̄· hec āt multū ista
bil̄ cernit̄· Cūcta āt ethi
tate imitat̄ dū deficiēdo et
iterū recressendū quasi in
circul̄ revoluta rursū re
redeunt· Celū quippe et sid
ra· sp ī circulos suos reuolu
tur· Aque iugit̄ fluēdo· q̄i p
acto circulo· in fontes suos
reuertūt· Arbores herbe aīa
lia crescēdo· senescēdo· putre
fiendo· iterū recrescēdo· q̄da
mō circulose actuagūt· hoc
q̄ mō cūcta per se ī nichilum
tendūt· ſʒ p cōtinetē sp in
data natura reuerti ɔcedut·
Item quit· Si hō in paradiso
pstitisset· vtrū hec cūcta mu
tabilia fuisset vt nūc· Pro
culdubio cūcta ~~sic vt nūc~~ la
tū labili tpē· vices suas vt
nūc crescēdo deficiēdo· nasce
do· moriēdo seruarēt· et ipe

in uno statu stabil' et dns o
mnu pcuraret. Quia vero
peccando instabil' extitit ip
se in tpe, et caducis rebus
labi cepit. Fugatis tenebris
de structura sacre edis iam
ad dissoluedas machinas
cotra ea erectas attingam
deu alicubi ee sbalit' et ubi
qz potecialit'. repugnat sic
mutati toci ia elaborate dis
putacois: et subeunt ipul
su eudetissime ronis. Si
eni de' alicubi sbalit' et no
ubiqz sbalit' e. tuc circuscrip
tus et local' est. et si localis
est tuc corp' e et si corp' e
tuc gcludit' no ee deus.
Rcpe si loco de' gtinet'. tuc
locus qui eu gtinet. maior
et melior e illo. Maior qr
deu includit: melior tn
gtinet. Porro si in celo est
sbalit'. in mudo at potecia
lit'. tuc e ei eencia a
liud qz potecia. Et sequit'
qz potecia ex accideti eue
nerit qd superi' ro a facie
veritatis repulit. Si aut
dimedi' in celo. dimedius
in mudo est. tuc creatura
gtinet creatore. et includit
in se suu fcore. Si at aliqn

i celo aliqn i mudo: tuc mu
bil' q'uiat q' de loco ad locum
mouet. Ampli' Si at de' ali
qn i celo et no i mudo: tuc
tn ibi aliqz e ubi e: alibi at
nichil e. Ubi eni ipe de' no e
ibi nichil e. Si vero p singula
loca e dimedi' tuc gstat ex
ptib': et seqt' qz sit passibilis
qr p loca e diuisibil'. Sz ca
et solubilis. De eni qd ptib'
gstat: dissolui poterit. Si at
in singul' locis e tot': tunc
tot sunt tota: quot loca. De
eni qd uno loco totu icludit: ei'
nulla pars i alio loco ee q'uiat:
et seqtur qz loco de' gcludat': q
cuncta gclude pugillo pdicat'.
Ex si per vices tpm mutat'.
et heri in uno hodie i alio. cras
in tcio loco comorat': tuc tpal
est et ia pteritu amisit: futu
ru adhuc no habet et cuncta
accidecia in eu gcurrut. Huius
falsissime opinionis machi
nameta. facile dissoluit huius
sacre turris istrumeta. Dei
potecia nichil aliud e nisi ei'
eencia: igit' de' no alicubi de
terminate sz ubiqz eencialit' e.
De' qz inmesus: loc' at e spa
ciu qd qdlibz corp' occupat:
altitudine latitudine logitudi
ne mesurandu. Et qcqd e locale:
per anteri' et posteri'. p dex

trũ et sinistrũ· per sursũ et de
orsũ circũscribit· Deus ergo nec
pti in mũdo nec pti in celo nec
aliqñ tot⁹ in celo aliqñ in mũdo
totus / nec p singula diuisi lo
ca· nec in singul' disiunct⁹ tot⁹:
ß eq oem locũ et p se existens·
oem locũ reples et in se ꝯtines:
cũctã creaturã penetrãs· vni
uersa p suas ꝯtinuas ubiqz sz
in oib⁹ et eq oib⁹ ẽ tot⁹: quia
a nullo loco remot⁹· Sicut lu
mẽ lucerne ĩ oculi oim circũsta
ciũ totũ lucet· et in seipo totũ
manet et ideo a seipso nõ rece
dit· ut ad pñtes puenĩat· nec
vnũ relinquit ut alijs luceat:
ß poci⁹ singul' et oib⁹ simul to
tũ lucet· in se ipo totũ manz:
sic deus ubiqz et ĩ oib⁹ ẽ tot⁹ et
in seipo pmanes tot⁹ et a se
nõ recedit: ß cũcta ĩ se collig'
Hic qrit' Cũ de⁹ loco nõ iclu
dit': quõ christ⁹ tot⁹ ĩ v'ginis
vtero· totus ĩ celo pdicat': cũ
vterus v'gis loc⁹ nõ dubitet':
In celo fuit tot⁹ ĩ pris ẽcia
vt ĩ aĩa tota sapia: ĩ v'gis vte
ro tot⁹: vt verbũ tot⁹ in voce·
Deus eciã ĩicio et fine caret:
et ideo eternus manet Igitur
nec fuit pteritũ· nec erit futu
rũ recipit: ß eq oẽ tẽp⁹ pñs ẽ·
sp ubiqz existat· unde et ẽ cog
noiat': qz eternitas existens
oĩa tpa disponit· nullo tpe

variat' Cũ machina vrĩ mul
tiplices ꝑsonis cerrũt: qz nul
lũ accidẽs in deũ ꝯcurrit Fra
tres Huiusmõi ruina nõ moleste fe
rim⁹: ß ad fragore ei⁹ poci⁹ fau
tores applaudim⁹· qz p ei⁹ casũ
turris introitũ speram⁹ Sed
cũ hec machina sit destructa:
certe alia ꝯstat ꝯ turri erecta
Superi⁹ dictũ ẽ qp de⁹ sol⁹ in
mõlis· sol⁹ inuisibil' sit· nã a
geli vel aĩe mõles sũt· Aut
deus ẽ ãgel' inuisibil': de qb⁹
dicit' qp sp vidẽt faciẽ pris·
Magister Mutabilitas ẽ qda
mõlitas dũ eñi de pterito ĩ
futurũ Vel mouet': qñ pter
to mouet' Solus de⁹ ẽ immutabi
lis: qz nil pteriti ei discedit· nil
futuri accedit: ß qcqd ẽ vl fu
it vel erit· totũ sibi sp pñs ẽ
Et sicut nec pt cogitari qp ali
qñ iniciũ habuerit: ita quo
qz nõ pt cogitari qp vnqz fini
ri possit· Angeli aũt mutabi
les sunt qz de pterito ĩ pñs de
pñti in futurũ mouet' Prete
rito quippe caret futurũ nõdũ
habet Constat eñi qp socios
ãgelicos olim omissos nõ ha
bent: et qp adhuc ꝯsorcio fra
trũ in terra pegrinanciũ caret:
pterita meõria recolligit futu
ra psciẽdo intelligit Et sicut
pt cogitari qp aliqñ ceperit·
ita etiã pt cogitari qp finiri pos

sint. Sed cũ ipi se creaturam
mutabilẽ cõsiderat. quodamõ
a statu ĩmubilitatis degenerat z
et tal' mutabilitas est ĩ eis q̃da
mortalitas. Aĩe vero sicut sũt p
oĩa imũbiles ita q̃z pene p oĩa
mortales. Deus quippe ẽ vita aĩe.
sicut ipa ẽ vita corporis. Sed
sicut corp' mortuũ est qn aĩam
nõ habz: ita aĩa mortua ẽ deo
caret. Vel sicut oculus mor
tuus dicit' dũ luce priuat': sic
aĩa mortua dicit'. cũ vera vita
que de' ẽ nõ fruit'. Solus igit'
deus habet ĩmortalitatẽ: q̃z
nullã recepit mutabilitatẽ.
Hic eciã solus ẽ ĩuisibil'. q̃z nl
li creature ad plenũ ĩtelligibil'
Nẽpe ãgeli et aĩe btõr more
suo nõ nr̃o eũ sp̃ vidẽt. nõ p
intiualla spaciorz sicut nos cor
pora videm' s; intra se et ex se
in oĩ creatura et ex oem creatu
ra eũ ɔspiciũt: et nullo ĩtellcũ
intuitu ãplitudinẽ sue clarita
tis excedũt. Et q̃z nõ ita ple
niter ab eis ipis ut a seipõ ɔspi
cit' vel intelligit': ideo sol' ĩui
sibilis dicit'. Fratres. Iã diui
na natura cũ ãgelica in hac
turri tenẽte septra. ecce huma
na natura legionẽ induat:
ad ĩpugnãdã eã machinã
erigit. Querit' nãqz quo ho
ad ymaginẽ et silitudinẽ for
mat' dicat' cũ nulla que
necia silitudinis dei ĩ hoĩe cõ

spiciat'. Magist'. Inpugnãcia
q̃ repugnãtib' repugnãt': dũ
procedeñ a ɔsequẽtib' inexpug
nabilit' roborãt'. Duo hoĩes scri
but': interior et exterior. Inter
ior aĩa exterior corp'. Interior ĩ
uisibil' exterior visibil'. Inuisi
bilis ergo ad ymaginẽ et sili
tudinẽ inuisibil' dei ẽ creat'.
visibil' at s̃d̃; visibilẽ eciã mũdũ
ẽ format'. Deus inuisibil' ẽ ĩ sb̃a v
nitas: ĩ psonis trinitas. Inte
rior ergo ho id ẽ aĩa ad ymagi
nẽ vnitatis ẽ creata: q̃z nõ ex
ptib' vt corp' cõposita: s; ex sim
plex natura. et ĩmortalis eẽciã.
Est q̃z de' memoria q̃ sui et oim
q̃ sunt meminit q̃ pat' noiat'.
Est q̃ intelligẽcia nascit'. q̃ se et
cuncta q̃ sunt intelligit: q̃ filius
nũcupat'. Ex vtroqz dilectio p
cedit: q̃ se et vniuersa q̃ sũt di
ligit: q̃ sp̃us scũs vocat'. Ad
cui' trinitatis ymaginẽ anima
ɔdit'. dũ ei memoria ĩtellectus
et dilectio tribuit'. Preteritorũ
nãqz meminit / inuisibilia ĩtel
ligit. mala respuẽs bõ diligit.
Deus q̃z eẽnã ẽ lux. vita iusti
cia bonitas. btitudo. Ad hanc
silitudinẽ ẽ aĩa fc̃a: vt sit luci
da vital'. iustal' bona btã. Ex
terior vero ho. id ẽ corp' quodã
mõ exẽplar mũdi format'. dũ
ex q̃tuor elemẽtis ɔpaginat':
vnde et microcosm' id ẽ minor
mũdus cognoĩat'. Et eciã ĩ ho

q̃busdã ornamẽtis decorabit᷑ et
sũmo bono fruitura associabit᷑.
Suꝑbia vel cetera vicia nõ sũt
sbẽ nõ sũt mala: cũ ois sba ꝓ
bata sit bõ: ꝭ sũt ꝑuacio vtu
tũ: et deformitas aĩarũ. dum
eni ronal' creatura sũma pulchri
tudine negligit. et g̃cia vtutib9
iugi meditacõe itẽdit: horro
re ipi9 g̃cietat9 obfuscata fedat᷑:
et i hac itencõe ꝑmanẽs. iuste
ad suppliciũ qđ ẽ gaudio g̃cio
dãpnabit dũ a neglecta pul
critudine feda et deformis sequi
trabit᷑ Igit᷑ nichil aliud ẽ in
creatura vicii. qȝ itẽde hiis que
facieda sũt: et nichil aliud vi
tũ. qȝ hijs isistẽ q̃ deuitãda sũt
Fratres. Si aie naturalis sũt
lucide. qũt vtrũ aĩab9 corpore
exutis lux dei aliqđ ɔferat: vel
rursũ caligo noctis ꝙq̃ ad vide
dũ noceat Magister Sicut cor
pus sine aĩa nichil sentire cõnit:
sic vtiqȝ aĩa sine corpore nich
il corporeũ sentire credit᷑.
Corpori quippe admixta ꝑ
oculos sẽtit colores: ꝑ aures
voces. ꝑ nares odores. ꝑ pa
latũ sapores. ꝑ tactũ vel iss
sũ res tãgibiles: mollicie vel
duricia differẽtes A corpore
vero sepata nichil corporeũ
corporalis sentit: quasqȝ res
i ꝯspectato sbẽ abstractis accidẽ
cijs coloꝝ ꝯspicit Spũalia q̃
suo more sentit Sicut g̃ lume
candele nichil ɔfert soli ad lucẽ
dũ: sic ꝑfecto lux sol' nichil
dino ɔfert aĩe ad vidẽdũ Et
sicut nox iubar sol' nõ ĩpetit.
ꝭ poci9 fugit: sic nec aĩe alicui
ten9 obsistit: vt puta qȝ nec
aĩa sentit. Porro aĩa ãt spũa
li luce ipã nimis ꝑ sola luce
fruit᷑: at horrida ꝑcie calligi
ne obscurata nõ noctis. sꝫ inferi
is vt cecus tenebris iuoluitur
Licz aũt aĩa carne soluta cor
pale luce nõ videat: hinc ɔstat
Quia dũ aliq̃ dictare volum9
vel q̃q̃ facturi disponim9 mox
aĩa exteriores sens9 fugit. itaq̃
sũ se colligit i scipã. it ɔside
ra ea de q̃b9 retractat: et sol
lumẽ nichil ei ꝓdest: ꝭ caua
ad hoc negociũ ei obest Et dũ
alias itẽdit: clamosas voces
iuxta se nõ audet. Igit᷑ aĩa
q̃ corp9 nichil corporeũ videt
vel audit. qđ si facit: tũc q̃dẽ
aereũ corp9 iduit Fratres. Si
aĩas corporeas voces nõ audi
ũt: quo aĩas sctoꝝ scꝫ petri et
pauli vl' alteri9 alicui9 sci p̃ces
tuas exaudire petis Magister
Oracio cordis nõ oris ascẽdit
i celũ. Sic ãt nõ clamore voc9
ꝭ cordis audiunt: et se fideliter

inocatib9 subuenint · Nequ
eni mags clamosas pces · q
eas q sine voce i ligua vel
corde tn fiut · q neq a no
bis verba sz tn voces audi
ut : ceteri vba mete videt ·
Cu g aie nre aliqi scoz dei
cosiderat · et hoc sibi adeo p
scos dari sine corde siue ligua
seu voce postulat : aie scoz
hnt vide e audire qd videre et
ide eqivo no voces sz vba itu
cões desiderata a deo ipetrat
Unde scribit · Desideriu pau
peru exaudiuit dns Fratres
Racione legit q sepe multe aie
de corpore ducte multa loca pe
nalia · et ite multa amena et
florida · et i vtrisq multas ai
mas i humana forma vide
rut : atq ad corp9 reuerse · plu
rima se ab eis audisse retulert ·
Magister Sciedu e q hee aie
no penit9 corp9 reliquerat sz
sesus tn corporeos suis offics
destituerat · corporaat no ex
toto vitali spu carebat Un
de ea q audierat · no res cor
porce sz silitudines corporeaz
reru erat · qs reuse alys i cor
pore qstitutis p edificaoe
referre poterat · Postq vero
corp9 fudit exuerat : loge res
alit erat q pri9 vide valebat

Sicut nos aliqn iuxta pariete
positi · vmbra venietis hois
no ipz videm9 : remoto at ob
staculo · iuuei ipz videm9 ut e
Sic eciã defuctoz ai viuetib9
apparet · corp9 aereu iduut
i quo corporea voce vt vba au
dibilia exprimut · Hinc colli
git q ifern9 sit corporeo : sed
spual corpori sibi : cui9 pena
sit tato itollerabilior quato sps
e corpore subtilior · Ge eni cor
p9 q vetustate defiat : diuturi
nitate solutu iteribit · Unde
si ifernal ignis e corporeo re
tat vt corpalib9 alimetis nu
triat · et seqt vt ill9 qsuptis
ipe iteat · sz qstat igne ielhe
ne no defice : igit spual est
Si at corporeo et ideficies cre
at9 e · tuc nre e ut aie et sps
qleaiq corp9 iduat : i q corpo
reu igne seiat Fratres · Pote
rit ne rone pbari resurrectio
mortuoz Magister Si ea ico
cussa qstabat q superi9 veri
simis argumetis pbata sut :
tuc oim repugnãcia submota ·
oiq ncitate admota · resurrec
cio erit futura · Costitit enim
dei ee veritate : veritas aut
vba nre e ipleri · Si non
iplebut seqt · q at de9 muta
bil sit : aut veritas non sit ·

Et si iplere no potuit : ia de
oipotes no e : que cuncta liquet
qꝫ absurdissima deo sit · Incomu
tal' e itaqꝫ veritas dei ꝑmisit
dilctorib' suis plenu gaudiu · su
isqꝫ ɔteptorib' plenu suppliciu :
qd vtruqꝫ erit ipossibile nisi sit
i aia et corpore · Necce e g vt cor
pora resurgit : aias recipiant
qtenꝰ scdꝫ ꝑmissa veritatis hij
plenu gaudiu i aia et corpore
habeat · Illi eode mo plenu sup
pliciu recipiat · Amplius Si forte
no resurget : tuc aie et'ne fore
no sūt · Sed super ꝓbatu e
aias factas eternas : ad videli
cet factas vt deu sp cu angel' vide
ant : et hac visione sine fine bte
viuit · Beate at no viuūt · si i
dumeta sq corpora sua i sordib
ɔputresce absqꝫ spe recupacionis
ɔspiciūt · Seqt' itaqꝫ vt nata
vio vestimēta scoru aiaru q
stole nigiant ꝑ resurrectionem
inouet i incorruptibile glam
mutet · qb' aie idute sp bte
deu ɔteplet · Et ecotra vt iste
licet vestes sordidas reinduat
de quoru feditate sp doleat · Igit
no solu corpora inouari · sed
et oem creatura q scis seruī
uit nece e i meli' ɔmutari ·
Unde scriptu e Fratres Cu
de' ab inio mūdi vsqꝫ nūc nichil
n noui creauit : quo noua
creatura ee ɔstabit · Magister

Triphariē noua creatura dr ·
q ꝑ scam trinitate ita disponit
Deꝰ ꝑr oem creatura ꝓdidit
ex nichilo ; et hec noua crea
tura noiat' · De' qꝫ fili' icar
nat' etia novā religione
instituit : q noua creatura
nūcupat' · Unde i aplo habe
t · Nos sumꝰ noua creatura ·
Et i alio loco · Ut simꝰ initiu
aliq creature ei' · De' qꝫ spūs
scs corpa adhuc viuificabit :
totu mūdu inouabit : et hoc
nichilomin' noua creatura ap
pellat' · Unde habet' Uiuifi
cabit et corpalia mebra vestra
et illud · Celu nouu et terra
noua faciet de' Fratres In
turri i sumu nobilit' ꝑdicta
restat nūc vt ꝑpugnacul' fa
cīgat' : et si cacumine i sumo
poloꝝ ɔtineat' · legit' de dn̄o :
qꝫ eleuatis manib' ferebat' i
celu · Et qꝫ sedet a dextris dei
Et stephanꝰ i cotide videre
vidit eu state a dextris dei · E
fert' de loco ad locu mouet' :
et q sedet vel stat loco ɔtinet'
Et cu de' corpalit' celu asce
deret i qlit' nūc ibi nūc sede
d' sit vel qlit' nūc ibi aie
scoꝝ sint et qlit' receptis cor
porib' ibi futura sint : scire
sumope desideram' · Si eni
aliqs loc' xpm vel scos sede
tes vl' states ɔtinet necadat :

tūt ille loc⁹ melior eis pbat
a q̄ tot bō̄ ɔtinet. Et si sti
de aliq̄ creatura visibili et
īvisibili luce delectam̄: tunc
iteru ea res melior vili cre
atura iudicat· de cui⁹ possessi
one ipa recedat· vt nos de ha
bitu pecunia ɔtulam̄· Et
miseru̅ gaudiu̅ videt: si itel
lectual' creatura nō nisi de so
lida reletat Magister Apica
hui⁹ turris parit ascēdam et
rōne idagāte q̄lit se habeant
hec ɔspiciam⁹ Celu̅ visitato
noīe appellam⁹: qd sup capit
nrm videm⁹ Sup nos aut
nichil nisi nubes vel aerem
sole illustratā aspicim⁹ Solo
vero luna vel stellas lōge a no
bis remotas sic videm⁹: sicut
ī lato mari posita alōge mō
tes ɔspicam⁹: in ītuitu vero
nichil nisi ɔfusu̅ aere cernim⁹
Unde liquet q nulli⁹ hoīs vis⁹
totu̅ hui⁹ aeris spaciu̅ pene
tret: q̄ vix et orizōte attingē
valet Unde q apli deu̅ sub
leuatu̅ vlteri⁹ vidē nō possent·
dicit nubes suscepit eu ab ocul'
eor· Stephan⁹ q nō corporeis
ocul' deu̅ ī celo vlt firmamētu
vidit: cu̅ nulli⁹ hoīs vis⁹ vllo
mō ad celu̅ ptigē possit Sz et
illa tecta ī q̄ stephan⁹ stās xpm
ɔspexit ī domo aliq̄ fuit cui⁹
tecti culme ipi⁹ corporeis ocul'
penetrare minime potuit·

Constat igit q nec oculo corporis·
s; ītuitu iterioris hoīs· xpm no
in corporeo· s; itellectuali celo vide
vit· Sz hic fortassis ab aliq̄b⁹
calupniosis obicit· Stellas ee
ī firmameto fixas· et visu nr̄
firmamētu̅ attigē: du̅ eas vi
tem⁹· Nu̅ ideo oculi nr̄i firma
mētu̅ attingut: q stellas con
spicim⁹· Nu̅ ideo totu̅ aeris
spaciu̅ ī mare penetrat q
ī ndtes vtputa solida corpora
ɔsiderat· Sicut em̄ ī mari re
motis ab aspectib⁹ motib⁹ nich
il nisi aer vndiq; videt: ita v
tiq; siderib⁹ solidis videlicz cor
porib⁹ sublatis nichil nisi aer
videt Quidq at ab aere est
vsq; ad firmametu̅· et ipz fir
mametu̅ a nob necq̄q̄ videt
ppt ipi⁹ spacij lōgitudie et ob
nature sui subtilitate· Ez si
forte obiciat· q aplūs ad tciu̅
celu̅ rapt⁹ dr scribit Sciedu̅
ē tres celos hystorialit appellari:
et ite tres significatiue nūcu
pari hic quippe aer pmu̅ ce
lu hystorialit vocat: sicu habe
t· volucres celi· q ī celo id ē ī
aere volare videt Scdz celu̅
celu̅ ether noiat: vt habet
Stelle celi q ī eo planete va
go cursu ferut Terciu̅ celu̅ fir
mametu̅ appellat Sicut habet
Astra celi: q sidera fixa ī eo tra
dut Significatiue vero tres celi
legut: q tres visiones scilicet

int⁹ docete· vba mete res visu
discit. Sic lras ignotas liguas·
sic varias artes discam⁹: dum
sonu vboz a pceptorib pcipim⁹:
res ipas veritate docete intus
gsideram⁹. Sz q̄ de cātīle q̄ no
videt: sz tm auditu discit:
Nonē dū vox canētis foris sonat:
veritas int⁹ q̄i quosdā ascens⁹
et descēs⁹ noti ī aīa format·
Igit nichil dīno p hoīez nisi sol⁹
son⁹ discernit: verba āt et res
p veritate ī interiori hoīe habita
tem discernūt. Et sic verissīe
vn⁹ mgr̄ pdicat. a q̄ q̄sq̄s ite
ri⁹ instruit. Ea āt q̄ a nob no
videt⁹ vt de⁹ et āgeli: tn̄ cre cre
dūt ffratres ✠ Differt āt cre
de deū et credē ī deū Magister
Multi eni demones credūt et
pagani credūt deū sz nō credut
in deū Credūt naqz q̄ de⁹ sit· q̄
oīa creauit: ac sup oīa potes e
In deū āt tm credūt q̄ eū dilige
do ī illū credūt· Vera āt fides e:
credē q̄ de⁹ ī eēncia sit vnitas et ī
psonis trinitas: et hec oīa ex
nichilo vbo suo creauit: ac col
lapsa eodē vbo incarnato restau
rauit: et ī vltimo dei p spm̄ suū
vniuersa renouabit: et hec cre
detib summū bonū· sz scipin ī p
miu dabit Hec fides vita aīe c̄
stat: et p hāc iust⁹ viuit· Hec fi
des spes nutrit· vt corp⁹ abo refiat

Dilectioē animat⁹ vt corp⁹
aīa viuificat Dilcō āt opa
cione pbat⁹ Vnde fides sine
operib⁹ mortua ee affirmat·
Ergo fide aīa declinat a ma
lo: et faciat bonū Spe cūcta
transitoria respuit: inuisibilia
a sibi appetit silia Dilcōe q̄q̄z
dura tolerat: carnē refrenat:
necīaria proximis erogat: ad
summū bonū spālr̄ anhelat Igit
aīa q̄ sit credēdo· sperādo dili
gēdo in deū tendit: ipm summu
bonū sine fine habebit ffrēs
Emalpe ede sacri edificij forte
viuo iniga: et q̄d na sit vt⁹
vel viciū summope nob īdaga
tib⁹ indica Vtrū videlicet
sapia vel cetere vtutes aliq
sbē spūitales sīt· q̄ āgelos et
aīas ad exercitiū boni pt̄hāt·
p q̄ summū bonū optineant:
an vna sapia sit q̄ se āgel
et aīab⁹ p cuiz capacitate
īfudat: ā tot sapie q̄t āgeli
vel aīe existāt· vel vtrū pars
āt accns aīe sit· vt color cor
poris· an naturale donū no
oīm sz alicui tm aīe· vt puta
fortitudo pulcritudo nō oīm
sz alicui cariū īdita. Ide de
reliq̄s vtutib inquirim⁹ Ite non
min⁹ edisce cupim⁹ vtrū sup
bia vel cetera vicia aliq sbē
existētes sint· q̄ āgelos vl aīas

aliq̃ occulta vi ad cõsensũ mali
iclinet: p quos eos summo bono
priuet. Magister Inexhausti
fons sapie larga vena se fiae
tib' influat: et fece ignorātie
mēte sordidate affluētia scie
ad purũ diluat. Nõ plures
ƺ vna sapiā: q̃ ex multiplo ḡdi
tur oīa: ut habet. Oīs sapiā
a dño deo ē. hec vniuersa pe
netrat: vegetat et gubernat
hec verissimũ ãgelo͛ et aīa͛
speculũ pdicat: ĩ q̃ creata sui p
magine siue eidē veraciter
speculet. In q̃ p̄i quippe sūt
deo v̄tutes nõ accidētaliƺ ƺ
sbalit': nõ sūt ĩ eo diuerse ƺ
eedē. Nã siue sapiētia siue
iustitia seu bonitate seu pi
etate noīes. ĩ deo ĩ idē ē: an
ctentia hoc donũ ē. Igit' cu
ãgeli vel aīe q̃ ad ymagĩnẽ de
ĩ facte sūt: ĩ hoc q̃d ē spūa
veluđ ĩ speculũ suũ itendūt:
fluēta sapiē vt puta de ipo
fonte hauriūt. sicq3 sapiētes
fiūt: ĩde quātũ factorē fac
turaq3 int' se distet itelligūt
et vnaquaq3 rei q̃ q̃d sit disc
nūt. Quod speculũ quātū
q3 pl' itēd'. tāto pl' sapit:
et q̃ntũ hoc itelligē negligit:
tm̃ obcecat' desipit. Pari mo
du deū sc̃d3 hoc q̃d ē iustitia ĩ
spiciūt iustitiā ab eo q̃ lumē

de luce accipiūt: sicq3 iusti sūt:
dũ que placita sūt deo faciūt
Sicq3 de ceteris v̄tutib' sentiēdũ.
Hoc autẽ ĩ deo ē sbale ꝓpriũ:
ĩ creatura at accidētale donũ
Porro q2 ãgeli ꝑ faciē pris vide
liac speculũ et hic claritatē ĩte
dūt: ꝑ sapiētes et iusti sūt
Hic vero dũtaxat ad' ĩcarne
gmorātes. tūc solũ sapiētes vl'
iuste iudicant: cũ et̃nã sapiaz
vel verã iustitiã ĩ speculo suo
sc3 deo speculat'. Vnde et eo͛
vita q̃ vacat et videt deũ spe
culatiuo dicit': q2 ꝑcipue in
hac sapiētia et iustitia exercet'
Nã hec summa sapientia ẽ crea
tura creatorẽ agnoscẽ: hec vera
iustitia eĩ ꝓceptis ĩ oīb' obedire
Solem' at et illos sapiētes appel
lare q̃s videm' a cūctis sculi va
nitates de occultis reb' siue tras
actis seu futuris cūctarẽ: eo q̃
abdita q̃ ĩ speculo mētẽ ꝯteplat'
meditādo enucleare videant'.
Qz vero q̃busdã brutis aīalib'
sapiā inẽe dicat' sicut de gallo
in iob et de formica ĩ salomone
scribit: nõ de summa dei sapiā
solũ rõnali creature donabili
ƺ de nãli accipit': q̃ ob priũ la
borẽ hõi exẽplabil' ꝓponit. Igi
t' nec sapiā ĩ vlla v̄tẽ pars
sbe aīe ƺ accid' pulchritudo ei':
hb'ĩ ꝑ exercitiũ ĩtenderit veluđ

sensual' spual' intellaial' a sa
pientib' no nesaut. Sensual' quip
pe visio e cu colores et formas
reru exterio' cernim': s interi aliq
celari ut in litis significatia itell
gim' hec q visio pmu et sensua
le celu noiat: qr i sapturis itel
ligeaia celat. Celu eni a celando
noiat. Scda visio spual' e. q non
res s ymagines reb' siles spiritua
lib' videm': sicut i sopnis solem'.
et sicut ioez i apocalipsi. et pphe
tas multos vidisse novim'. Et h'
visio scdz celu nucupat. qr vere
res i hys silitudib' celat. Tercia
visio e intellaial': cu neq res
exterio' neq ymagines reru itero'
s ipas sbas put vere sut abstrac
tas coloib' itellcu q̄spicim': et
vniusauiq q̄litate ut se differete
rone discernim'. Et hec visio e
celu vocat: qr veritas reru in hac
q̄ i celo a stultis celat. Igit si a
postol' i corpore e rapt'. tuc ad
corporeu celu sz ad firmametu
celi e pduct'. Si at ex corp' qd
magis videt: tuc vtiq ad itel
leaiale celu rapt' credit: i quo
cencia deitatis sicuti e. et ageli
cas sbas put sunt. no sensuali
ter. qd neq fieri nisi p corpus
nec spualit. qd no fit nisi per
ymagines reb' siles s vacuat
q no fit nisi ipo itellcu vidisse
recognoscit. Angeli vel iusti q
da silitudine celi nucupat: qr
in dei humanis visib' celant.
Et eco' demones vel ipsi terre
bte appellat: qr i tormetis a
nob occultat. Regnu at celo'
id e iusto' no rubeu menia
nec possessionu pdia. nec auri
et gemaru copia. no suppellet
tilia varia. s iusticia et pax
et comoda gla in pleno gau
dio credit qd de visioe etne da
ritatis et de societate agelo' et
sco' habet. Deu at etna lux
pbat' e ee i mudo et ex mu
du infra et supra et itai i cir
cuitu vndiq et vbiq. Igit si
regnu taliu celo' pone demos
trante nichil aliud e q visio
dei q e fons oim bono'. nam
o scat' q i hoc mudo et extra
muda et i oi creatura et extra
oez creatura sit regnu celo'.
Unde habet. Regnu celo' it'
vos e. Quia nimiru in deo
q̄sistetes: eu i nob ipis et i oi
creatura. et ex oez creatura sit
e cernim'. Ideo at nuc extra
deu vl' ex regnu celo' dicim'.
qr hac visioe pvaati. Eodemo
et miseri nuc exaudi a regno
celo' referut. qr eade visione
vt ceca luce sol' pvat. Hoc reg
nu celo' vel hoc gaudiu iusti
itrare scribut. qr iesfabile ga
diu no capictes i eo quodamo
obuolvut. Ex at aie sursu
ad celu ferri affirmat vel cea

ferri putatur : ad visum non dicit·
quibus superiora splendore solis lucidi
ora dicit quia aliter non potest hec vos
cognosci ab hiis qui sunt ad hunc
in carne constituti Sane anime sancte
carne solute non loco moventur·
nec in aliquem corporeum locum du
cuntur ut deum contemplentur sed mox a
corpore sequestrate angelis et sanctis
associantur· regno celorum quod est visi
o dei inter mundum et extra· ut un
dique sine mora fruuntur : sicuti
tec in sole positus si oculi eius
aperuerit : confestim luce solis fru
eretur Cum at quibusdam morientibus
lux vel forme angelorum aut sanctorum
ibi videntur· et eorum armonia
audiuntur· et ad alia alta duci
cuntur : hoc propter viventes fieri non
dubitatur: ut in christiana religi
one corroboretur. Porro firmo
lumen videtur· si aīs illocales de hoc
mundo extra firmamentum duci asse
ratur quod ibi sit pulchrius vel ma
gis ibi sit deus : cum pocius deus su
pra et infra· inter et extra equaliter
esse non dubitetur et eius visio usque
ubique equaliter ad esse comprobetur. Alias
vero vel spiritus cum sint incorporei
corporeis locis includi absurdis
simum videtur : presertim cum omnis lo
cus altitudine longitudine latitu
dine dimeciatur : hiis vero omnis
spiritus carere bene sciatur In deo que
pe illocaliter manere et eius visione
frui estimantur : sicut sancta in cura
illocaliter morantur Corpora autem sanctorum

resurget spirituale : quia levitate velo
citate· perspicuitate spiritibus erit
equale : et de solidum erit ei penetra
bile : sicut corpus corpus dei lapide
clausum surrexit : et ianuis clau
sis intravit Sicut quoque nunc spiritus
nullo corporali loco sustentatur· ita
quia non erit necesse ut tunc spirituale
corpus aliquo loco fulciatur. Non est in
sensibile spiritum corpus : sed spiritus
vegetat corpus Igitur nullus locus spiritu
ale corpus fulsit· quia omni elemento
subtilius erit· sed ut spiritus illocaliter
in summo spiritu deo subsistit : nisi
forte hoc pro loco accipiatur : quod
impersonaliter ac personaliter conscribitur
amplius· Aut in hoc corporeo mun
do sancti manentes deum videbunt : aut
extra mundum erunt Si extra mundum fu
erint tunc elementali materia sta
tes vel sedentes sustentantur· quia nul
lum elementum extra mundum comprobatur·
Cum enim terra vel aqua ibi ce
dit esse· nimis terrenus et fluxus
desipit. Si aere vero vel igne
ibi esse arbitratur : graviter a mobi
litate aeris et ignis ipse instabi
lis irrisus computatur Ergo extra
mundum nulla re materiali fulci
untur ubi nulla inveniuntur Si autem
in hoc mundo erunt : similiter nulli
elemento localiter stando vel sedendo
inherebunt : quia equales angelis erunt
Cum igitur spirituales sint : in summo
spiritu spiritualiter non localiter mane
bunt Porro illorum corporum gla·
non ratione sed sola fide est contemplanda

Erit tunc q̄ppe illa corpa vt ani
m̄ agilia vt sol pspicua · Qm̄
cito eni nūc anim⁹ ab oriete in
occidete puenit: tā cito illud corp⁹
illuc tūc puenire poterit · hoc
hinc colligit: qꝛ resurrectio ī ictu
oculi fienda ē · Ictus āt oculi ē
nō qꝛ oculus aperiat: ſꝫ qꝛ apto
oculo obiect⁹ lucis radi⁹ ꝯspiat ·
Sed reuera tm̄ differt velocitas il
lius corpis ab ictu oculi: q̄ntum
differt a corpe agilitas animi ·
Hui⁹ etiā corpis claritas ē tanta
q̄nta spūs · Nō eni hoc corp⁹ ē
aīe oneri ſꝫ decori: qđ nulla cor
ruptibilis moles agg̃uat ſꝫ qđ
angelice nature equalitas le
uigat · Hui⁹ ꝙ̊ꝫ claritas tm̄ so
lē excellit: q̄ntū sol ī claritate nr̄ꝫ
corp⁹ pcellit · Sol eni ē corp⁹ in
sensibile: et q̄uis imutet:
eni mūq̄ viuificabit · Corp⁹ āt
illud erit sensibile vitale et i
telligibile · Igit̄ q̄ntū spūs itellu
al⁹ differt ab clere īsensibili:
tm̄ differt pclara illi⁹ corporis
claritas a claritate sol · Hinc
questio nō minima orit̄ · Cū eni
dn̄s dicat · fulgebūt iusti sicut sol ·
et apl̄s alia claritas sol · alia
lune · alia stellarū · stella aut
differt a stella in claritate sic et
resurrectio mortuoꝝ · videt̄ apl̄s
ꝯt̄ dn̄o sentire: videlꝫ quos
hic velud solē fulgure asserit ·
ille quosdā velud diuersas stel
las alios velud lunā · alios ve
lud solē splēdē astruat · Sed
sciēdū ē qꝛ dn̄s glāꝫ scōꝝ ge
neralit̄ expressit · apl̄s aute
singuloꝝ glāꝫ p meritis dis
tinxit · Vltim⁹ ĝ in regno ce
loꝝ vt sol fulgebit: q̄ tunc
septies clari⁹ q̄̈ nūc fulgebit
erit · Et in hac claritate tm̄
q̄sꝫ ab alio p meritis differt
q̄tū stella a stella ī claritate
differt · Aly āt alios diūse cla
ritat⁹ glā ita pcellūt: sicut
lucifer plyades | luna lucife
rū | sol lunā claritate excellūt ·
Hos āt oēs corp⁹ xp̄i ī claritate
excedit: q̄tū creator creatura
trāscēdit · Vnde et ī dextera de
i p̄ris sedē scribit̄ · qꝛ ī glā di
uine maiestatis fugere credit̄ ·
Igit̄ tal visio et tal glā regnū
celoꝝ dr̄: qꝛ soli celi id ē iusti
hac fruūt̄ · Quoꝝ p̄miū ē
sūmū bonū: in q̊ habēt ple
nū gaudiū de plenitudine
oīm̄ bonoꝝ · Cōcludit̄ itaqꝫ
qꝛ sci nō de īsensibilib⁹ rebus
delicient: ſꝫ sē ī sūmo bono ēē
et sūmū bonū ī oī creatura et
ꝯ̄ oēꝫ creatura videdo sīugl̄o
riet̄ · Si eni mini⁹ q̄̈ꝫ qꝛ
sūmū bonū ī p̄mio acciperet ·
adhuc plus appeteret · et ꝯsē
ques eet qꝛ plenū gaudiū nō
haberet · Sꝫ cū ꝯstet eos plenū
gaudiū habē ī nātīo sequitur
eos sūmū bonū deū habere:
et de ei⁹ affluente plenitudine

oim bono habūdare. Qn̄ eni
de celo celoꝝ legit ipe de īntelli
git. qꝛ celi id est iusti ī absco
dito faciei sue a ꝯturbacioīe ho
minū celat. Unde scribit. ha
betis thezaurū in celo: hoc ē
in deo. Ad hoc summū bonū iu
ti q̄dā cathena trahūt: que
de virtutibus hoc mō ꝯnectit.
In p̄mis fides cuiꝰ ꝗ q̄de cau
lus ꝯplectit: fidei spes ānec
tit. Spes dilectione tenet:
dilcāo opacaoē ꝯplet. Opacio
intēcaoē in summū bonū ēlyt:
intēcao boni pseuerācia clau
dit: pseuerācie deꝰ fons oim
bonoꝝ dabit. Igit q̄ hac ca
thena tenet hanc turri stan
tens culmē eiꝰ attigit: nō so
lā se vera vita cognoscē ꝫ et p
henit bt̄e viuē ī ea se gaude
bit qꝛ in ea eiꝰ glē ꝯsors erit.
Fratres. Uere vite et oīꝫ bt̄e
viuēcū te de ꝑticipe faciat. q̄
nos oēs ad summū bonū pdu
cat. Amen ΤΕΛΟΣ

LANDES-
UND STADT-
BIBLIOTHEK
DÜSSELDORF

TIFFEN Color Control Patches
© The Tiffen Company, 2007
Blue Cyan Green Yellow Red Magenta White 3/Color Black
TIFFEN Gray Scale
© The Tiffen Company, 2007